

adieni, sau-
ris Keršulis
el i ta pačia
ork Univer-
sijoje buvo
yje. Atrodo,
pagerejusi.
ui Walteriui
bet grįžti i
ylima žmona
IM

n, N. Y.

susirinkimas
Susirinkima
vedė kuopos
Martha Burt.
alyvavo visi
išskyrus pir-
tadaikis, ku-
vyvavo.

ortai priimti.
siai perrink-
Po susirinki-
s, kurias pri-
rsky ir Mar-

sirinkimas
d. 12 valan-
s narius da-
K. Thomas

ARIAMS
sario 6 d.,
bukite repe-
po pietu,
02-02 Liber-
ark, N. Y.
venta, pirm.

ement in
nan 2 million
ns have de-
e streets of
major cities
er weekend
go on ...
"We are not
a Pigs," To-
re tomorrow-
agan: Your
our Tomb."

er Norman
accused kil-
s trial in
week said:
o that was
hat did you
a better
The fact of
hat in this
are getting
oor getting

man Serv-
veiled the
proposals
ial Security
proposals,
he elimina-
am benefit.
enefits for
reduction
Insurance
ed a hail
across the

"Bulletin"
families
a candle-
he "Bulle-
paper is
unless a
will close
thousands
Ilse

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

NO. 6 ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, VASARIO [FEBRUARY] 5, 1982 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ 71-IEJI METAI

KRISLAI

Labai pagrįstas jų dejavimas Pavojingas pasimojimas Konstruktivūs, sveikintini balsai ir patarimai Už pripažinimą jam šios šlovės Salin savo rankas!

A. BIMBA
Labai pagrįstas milijonų senų žmonių nusiskundimas bei dejavimas. Vieniems pašalpos labai sumažintos, o kitiems ir visai atimtos. Miestai skundžiasi, kad jie priversti tų daryti, nes federalinė prezidento Reagano valdžia iš jų subsidijas atėmė.

Valdžios ginčijasi, pešai, o vargšai seneliai vaikštinėja alkanai!

Tai laikai, tai gadynė, tai mūsų Amerika!

Daugelyje mūsų New Yorko ir jo priemiesių rajonų ypač vakarais ypač vienam pavojinga gatvėje pasirodyti. Busi užpultas, apiplėštas, o gal ir nudėstas!

Sis pavojus dar smarkiai padidės. Dėl stokos lėšų valdžia nutarė iš ligoninių, kurie yra savo rūšies kalėjimai paleisti—išmesti į gatves net 30,000 protinių paliegėlių.

Prieš šį valdžios užsimojimą ... džiausia audra protestui!

Prieš kelias dienas iš Washingtono buvo pranešta, kad prez. Reagano Administracija yra tokių patarėjų, kurie ragina jį būtinai gerinti su Tarybų Sąjunga, santykius, kurie, kaip žinia, yra labai blogoje padėtyje. Primiti prezidento L. Brežnevo siūlymą susitikti su juo artimiausioje ateityje ir aptarti branduolinio ginklavimosi sąlygų sustabdymą, pasaulinės taikos ir kitus pasaulines svarbos visiems bendrus klausimus.

Reikia viltis, kad šitie balsai ras pritarimą ir plačiose laudies masėse.

Pažangiųjų populiarus dienraštis "Daily World" sausio 22 d. plačiai rašo apie susidariusį komitetą vedimui propagandos už paskelbimą Dr. Martin Luther King gimtadienio, sausio 15 dienos visos šalies švente. Esą pasimota surinkti net du milijonus parašų į įteikti Kongresui.

Kaip žinoma, anais metais Kingą nušovė baltasis rasis.

Prezidento Reagano Administracijos ir jos kapitalistinių taktininkų konspiracija prieš socialistinę Lenkiją labai paastrėjo. Jau net ruošiasi ją bausti.

Lenkijos vidiniai reikalai yra jos reikalas. Socialistinių šalių ir pažangiųjų žmonių šūkis: Salin savo rankas nuo Lenkijos!

New York. — Ryšium su Michailo Suslovo mirtimi, JAV Komunistų partijos Centro Komiteto gen. sekretorius Gus Hall išleistame pareiškime apsaškoja velionio gyvenimą ir įnašą į Tarybų Sąjungos Komunistų Partiją, kuriai jis padėjo kurtis ir ideologiškai stiprėti.

Išvadavo generolą Dozier

Padua.—Italijos policijai sausio 28 d. pavyko staigiu smūgiu įsiveržti į butą, kuriame vadinamosios "Raudonosios brigados" nariai laikė amerikiečių gen. Dozier, ir jį išvaduoti. Kartu suimti ir penki tos "brigados" nariai. Dabar generolas išsisi ir taisy siveikata po 42 dienų nelaisvės. Jis buvo pagrobtas

gruodžio 17 d. iš savo buto Veronoje. Manoma, kad jis greit sugrįšias prie savo pareigų, o gal ir iš viso gausias kitą paskyrimą. Jis užėmė vieną aukščiausių postų NATO jungtinių pajėgų Pietų Europoje štabe.

RUOŠIAMA AGRESIJA PRIEŠ GANA

AKRA, I. 26. (TASS-ELTA). JAV ir Anglija ruošia ginkluotą agresiją prieš Gana, kur numatoma panaudoti samdinius ir kai kurias Afrikos valstybes, praneša čia leidžiamas laikraštis "Deili greif". Tai rodo slapti dokumentai, kuriuos įgijo Ganos laikinoji nacionalinės gynybos taryba.

Išveržimui į respublikos teritoriją, pažymi laikraštis, R. Reigano administracija priėmė nutarimą paskirti karinio lektorių ir grupę samdinių. Savo ruožtu Londonas sudarė 1000 kariškių būrį. Jame — kareiviai ir karininkai iš vadinamosios specialiosios aviacijos desantinės tarnybos, liudnai pagarsėjusios Olsteryje.

Rankininkų čempionate

Po poilsio dienos vakar toliau tęsė kovas šalies moterų rankinio aukščiausios lygos ketios komandos, žaidžiančios Pripetėje TSRS čempionato antrojo rato pirmojo turo susitikimus. Kauno žalgirėčių varžovėmis buvo daugkartinės TSRS čempionės Kijevo "Spartak" sportininkės. Jos ir nugalėjo rezultatu 40:20.

Kosminis centras

Sofija.—Moderniškai suplanuotas kosminis centras dygsta Stara Zagoras vietovėje. Tai Bulgarijos Mokslų Akademijos žinyboje esantis centras, kuris bus pavadintas Tarybų Sąjungos iakūno kosmonauto Jurijaus Gagarino vardu.

Suo metu jau veikia radiotelesmetrijos stotis, priimanti ir analizuojanti duomenis iš pagal Bulgarijos ir Tarybų Sąjungos kosminių tyrimų programą paleistų į orbitą dirbtinių Žemės palydovų. Stotį sukonstravo ir pastatė Bulgarijos, Čekoslovakijos, Tarybų Sąjungos, Vengrijos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos specialistai.

Ekonominiai sunkumai paliečia ir savo metu buvusią galingą Fed. Vokietijos pramonę. Stai vaizdas iš darbininkų demonstracijos plieno miestelyje Gelsenkirchen, kur paskelbta, kad bus uždaryta paskutinė liejykla. Plakatas skelbia, kad "Gelsenkirchen turi pasilikti plieno miestu".

SALVADORO SUKILĖLIAI RAŠO PREZ. REAGANUI

Jie ruošiasi kovai prieš chuntos tironiją. Nuotraukoje — Salvadoro jaunimas apmokomas sukilėlių vienetuose, kurie įsirengę kalnuotose šalies vietose.

Mexico City.—Tuo metu, kai prez. Reagan ruošiasi iš Kongreso laimėti dar papildomų milijonų paremti Salvadoro karinei chuntai kovoti su sukilėliais, tų sukilėlių penkių organizacijų vadai jam pasiuntė laiška, kviesdami jį remti pastarimus Salvadoro konfliktui išspręsti.

Laiške sakoma, kad sukilėliai yra bet kurio momento pasirengę tartis su chunta dėl padėties krašte atstatymo, ir tik nori, kad tose derybose dalyvautų nešališki kitų kraštų atstovai-stebėtojai ir kad apie jas būtų informuojami Salvadoro gyventojai.

"Tai yra mūsų inaišas į taiką Salvadore ir jo regione,—sakoma laiške,—bet, deja, ligšiol mes susilaukėme tik opozicijos iš jūsų administracijos pusės". Toliau nurodoma, kad Salvadoro žmonės šimtmečiais yra kentę nuo svetimųjų priespaudos, o da-

bar jau daugiau kaip 50 metų be pertraukos kenčia nuo savų karinės diktatūros.

Taip pat pabrėžiama, jog Salvadoro žmonės, kurie giliai žavisi Amerikos demokratija, niekaip negali suprasti, kodėl jos valdžia dabar remia ir yra pasiryžusi remti žmogžudišką chuntos vyriausybę. Laiške pavyzdžiais nurodoma, kaip Amerikos remiama chuntos kariuomenė amerikietiškais ginklais žudo Salvadoro civilius gyventojus.

Havana.—Čia su draugišku vizitu lankosi Čilės Komunistų Partijos gen. sekretorius Luis Corvalan. Džiaugdamasis galėdamas apsilankyti Kuboje, kuri esanti imperialistų apsupta socialistinė šalis, sveikinimo kalboje jis nurodė, kad Kubos, Nikaragvos ir Salvadoro reikalai yra "mūsų nuosava kova".

Viltinagai žiūri į Irano-Irako taikingus posūkius

Jungtinės Tautos.—Vostik vienišai savaitėi praslinkus, kai savo pareigas pradėjo eiti naujasis šios tarptautinės organizacijos generalinis sekretorius, atsirado nauja viltis, kad gal pajudės iš mirties taško Irano-Irako taikos reikalai.

Naujasis gen. sekretorius Javier Perez de Cuellar pranešė, kad netrukus jis ketina pasiūsti buvusį Švedijos premjerą Olof Palme į Iraną ir Iraką, kad jis pradėtų pasitarimus dėl taikos. Buves gen. sekretorius dr. Kurt Waldheim švedą buvo paskyręs specialiu JT atstovu tiems taikos reikalams.

Iranas, kuris beveik per daugiau kaip pusantrų metų čia neturėjo savo atstovo, jau dabar paskyrė Said Rajae-Khorasani. Be to, Irano vyriausybė oficialiai kreipėsi į Jungtines Tautas, prašydama tarpininkauti, kad abiejų šalių karo belaisvius galėtų aplankyti giminės. Su pasiūlymu sutiko ir Irakas. Dabar Tarptautinis Raudonasis nasis Kryžius jau ruošia planus tokiems lankymams. Manoma, kad Irane esama apie aštuoni tūkstančiai Irako karių, bet nežinoma, kiek Irano karių esama Irake.

Cia tikimasi, kad gal Iranas vis dėlto ruošiasi siekti taikos derybų keliu. Anks-

čiau jis laikėsi pozicijos, kad tik tada bus taikomasi, jei Irako kariuomenės bus grąžinta į prieškarines pozicijas, Irakas bus paskelbtas agresorium ir sumokės reparacijas.

Havana.—Po keturių dienų pasitarimų, Kuba su Ispanija pasirašė naują prekybos sutartį. Kuba parduos Ispanijai cukraus, o Ispanija—viską, ko tik Kubai reikės. "Mūsų ekonominis bendradarbiavimas nesikeis, nepaisant tarptautinės padėties įtempimo keitimosi", pareiškė Ispanijos ambasadorius Kubai Enrique Larroque.

Mexico City.— Kanados premjeras Pierre E. Trudeau, kalbėdamas per pietus, kuriuos jo garbei suruošė Meksikos prezidentas Jose Lopez Portillo, pareiškė, kad Kanada, kaip ir Meksika, ketina palaikyti su Kuba stiprius diplomatinis ir prekybinius ryšius.

Premjeras taip pat pabrėžė, kad ir Kanada, panašiai kaip ir Meksika, esanti susirūpinusi padėtimi Centrinėje Amerikoje ir tiki, jog konfliktai tame regione tegali būti išspręsti tik politiniais, o ne karinėmis priemonėmis.

Lenkija nori būti Lenkija

Varšuva.—Tuo metu, kai JAV vyriausybės rūpesčiu pasaulyje buvo garsinamas Hollywoodo pagamintasis propagandinis filmas, pavadinamas "Tegul Lenkija būna Lenkija", per Varšuvos TV buvo parodytas visiškai priešingos krypties filmas, pavadinamas "Prieš Lenkiją: Reagano scenarijus".

Lenkai parodė, kaip Amerika kišasi į jos vidaus reikalus ir kaip jos remiami įvairūs antisocialistiniai elementai knisosi po Lenkijos pamatais. Atsakymas vienas: Lenkija nori būti Lenkija, ir

todėl dabar Vakaruose taip siuntama, nes nepavyko pasiekti tai, ko troško CIA ir kitos agentūros. Lenkai oficialiai kaltina, kad JAV ambasadoje Varšuvoje buvo CIA šnipai padėję Solidarnosc unijos kraštutiniams elementams privesti Lenkiją prie anarchijos bedugnės.

JAV valdžios filma smerkė ir Tarybų Sąjungoje, kaltindami, jog tai esanti atvira propagandinė agresija.

Filmas amerikiečiams kaštavo penkis šimtus tūkstančių, ir tie pinigai paimti iš Amerikos mokesčių mokėtojų. Filme buvo visokio balagano, kad net patys amerikiečiai filmą kritikai dėl jo gėdijasi, o britų BBC teparodė tik viena jo minutę. Filmo laikas buvo 90 min., ir jis buvo duodamas naudotis nemokama.

Filme vaizdai iš dabartinės Lenkijos buvo sujunti su prez. Reagano ir daugelio kraštų politikierių pareiškimais, su buvusiu Lenkijos diplomatu, poetu, amerikiečių aktoriu, kino žvaigždžių išstojimais. Penkiolika pasaulio tautų vadų reikė lenkų tautai užuojautą, dėl esančios padėties jaudinosi, bet jokios vilties ar konkrečios pagalbos niekas nežadėjo.

Admirolas kaltina pentagoną

Washington.— 82 m. amžiaus admirolas Hyman Rickover, vadinamas Amerikos atominio karo laivyno tėvu, išstumtas į atsargą, savo gulgubės giesmėje dar turėjo progos pakalinti Pentagoną. Jis tiesiog pasakė, kad Pentagonas per daug išleidžia gynybai.

Kalbėdamas Kongreso jungtiniame ekonomijos komitete, admirolas ypatingai blogai atsiliepė apie valdinkus ir kontraktorius, kurie esą labai gobšūs ir turi didelę galia.

Admirolas Rickover pasiūlyk savotišką garbės tarnyboje—jis bus prez. Reagano patarėju. Jo vietą paskirtas viceadmirolas Kinaird McKee.

Luanda, Angola.— Angolos naftos ministras Pedro Van Dunem Economio pranešė, kad Tarybų Sąjunga padovanojo 10 tūkstančių tonų dizelinio benzino. To dėka atsigaus Angolos pramonė, nukentėjusi dėl pereita lapkritį netoli Luandos esančios refinerijos įvykdyto sabotažo, kurį atliko Pietų Afrikos samdiniai.

Washington.— Šių metų sausio 30-oji, prezidento Franklin Delano Roosevelto gimimo šimtoji sukaktis, buvo plačiai paminėta po visą Ameriką. Spaudoje, per TV ir parengimuose buvo prisimintas jo gyvenimas ir jo nuveikti darbai, ypatingai jo nuopelnai darbo žmonėms.

Nepaprastoji JT Asamblėjos sesija

Jungtinės Tautos.—Netrukus čia vėl susirenka Generalinė Asamblėja, kurios sesija buvo pertraukta gruodžio mėnesi. Bet dabar ji susirenka pagal Saugumo Tarybos nutarimą specialios

sesijos. Joje bus diskutuojamas klausimas, kaip nubausinti Izraelį už tai, kad prisijungė Golan Heights. Klausimas buvo nagrinėjamas Saugumo Taryboje, bet jos sprendimą panaikino Amerikos veto.

Naujasis Jungtinių Tautų gen. sekretorius Javier Perez de Cuellar [kairėje] kalbasi su Tarybų Sąjungos ambasadoriumi Olegu Trojanovskiu, pirmininkavusiu Saugumo Tarybai sausio mėnesį. UN nuotrauka

LAISVĖ

LITHUANIAN WEEKLY
PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor in chief

EVA T. MIZARA, Editor & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year \$12.00	United States, per 6 months . . . \$6.50
Canada, Lat. Amer., per year \$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . \$8.00
Foreign countries, per year . . . \$15.00	Foreign countries, 6 months . . \$8.00

Derlinga sesija

Pastaroji Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesija buvo derlinga. Pritarta keletui dokumentų, kurie padeda mažinti branduolinio karo grėsmę, pristabdyti ginklavimosi varžybas. Tai Deklaracija dėl kelio užkirtimo branduolinei katastrofai, Rezoliucija, raginanti sudaryti sutartį, draudžiančią laikyti kosminėje erdvėje bet kokios rūšies ginklus, Rezoliucija dėl neutroninio ginklo uždraudimo. Kaip žinia tiek ruošiant priimtų dokumentų projektus, tiek priimti, daug pasidaravo Tarybų Sąjunga. Ir tai supranta—Tarybų Sąjunga siekia įgyvendinti Taikos programą devintajam dešimtmėčiui. Ji buvo priimta Tarybų Sąjungos komunistų partijos XXVI suvažiavime.

Tai, kad J. T. Generalinės Asamblėjos sesija šiuos dokumentus priėmė didžiają balsų daugumą, rodo, jog pasaulio tautos remia Tarybų Sąjungos, kitų socialistinių valstybių, viso pasaulio taikingųjų jėgų pastangas išgelbėti žmoniją nuo katastrofos, branduolinio karo. Siandien kiekvienas taikos trokštantis žmogus supranta, kaip yra svarbus, kad ryžtingai nusikambėtų balsas prieš branduolinį ginklą, prieš pavojingą ginklavimosi varžybas. Žmonija laukia, kad Jungtinės Amerikos Valstijos, kurios žodžiais sutinka vesti derybas su Tarybų Sąjunga dėl branduolinio ginklo sumažinimo, savo darbus tai patvirtins. Būtų didelis dalykas, jei JAV atsiskaitytų planų gaminti modernias masinio naikinimo priemones, jei kariniams reikalams per artimiausius penkerius metus Washingtonas neįsiguotuot astronomiškos sumos—pusantro trilijono dolerių. Galima tik įsivaizduoti, kokia nauda būtų ne tik Amerikai, bet ir visai žmonijai, jei milžiniškos lėšos, kurios dabar skiriamos karo reikalams, būtų paskirtos taikiems dalykams.

Labai gaila, kad Amerikos administracija kol kas užsiima tik vienu dalyku—ji aiškina, kad panaudoti branduolinį ginklą yra "įmanoma" ir "tikslinga". Užtat netenka stebėtis, kad didžiąją balsų daugumą J. T. Generalinės Asamblėjos sesija priėmė Tarybų Sąjungos pasiūlytą Deklaraciją dėl kelio užkirtimo branduolinei katastrofai. Prisiminkime šios Deklaracijos skelbiamą principą—valstybė, kuri pirmoji panaudos branduolinį ginklą, padarys sunkiausią nusikaltimą žmonijai.

Tarptautinė visuomenė sužinojo, kad Jungtinės Amerikos Valstijos ruošiasi panaudoti kosmosą karo tikslams. Ne paslaptis tas faktas, kad Pentagonas ruošiasi panaudoti kosminį laivą "Columbia" karo reikalams. Dėl šių ir kitų panašių dalykų Tarybų Sąjunga pasiūlė parengti ir sudaryti sutartį, draudžiančią laikyti kosmose bet kokios rūšies ginklus. Generalinė Asamblėja parėmė Tarybų Sąjungos pasiūlymą.

Socialistinės sandraugos valstybės pasiūlė J. T. Generalinei Asamblėjai priimti rezoliuciją, kuria raginama uždrausti neutroninį ginklą. Tokia rezoliucija priimta. Kas gi nepasmerkis tokios valdžios, kuri palaimino neutroninio ginklo gamybą plačiu mastu? Tautos pasakė "NE" Washingtonui. Savo ruožtu Nusiginklavimo komitetui pasiūlyta tuoj pat pradėti derybas, kad būtų sudaryta Konvencija, draudžianti gaminti, kaupti, dislokuoti ir panaudoti branduolinį neutroninį ginklą.

J. T. narių dauguma parėmė dar dvi rezoliucijas, kuriomis siekiama apriboti ginklavimosi varžybas. Jų nuomone, kokybiškai naujų ginklų kūrimo varžybos turi pastoti kelia visaapimanti sutartis, kuria draustų kurti ir gaminti naujų rūšių masinio naikinimo ginklus ir naujas tokių ginklų sistemas. J. T. Generalinė Asamblėja paragino valstybes kuo greičiau pradėti derybas dėl branduolinio ginklo gamybos nutraukimo ir laipsniško jų atsargų sumažinimo, kol jos bus visiškai likviduotos.

Manau, kad kiekvienam suvokiama, kokią didelę reikšmę tolesnei kovai už taiką turi J. T. Generalinės Asamblėjos pritarimas Deklaracijai dėl kelio užkirtimo branduolinei katastrofai ir rezoliucijoms, kuriose smerkiamos ginklavimosi varžybos. Tai įgauna dar didesnę reikšmę, kada JAV ir kai kurie jų sąjungininkai branduolinio karo planų nelaiko nusikalstamais. Ir ateiityje taikingsioms jėgoms teks daug pakovoti, kad būtų išsaugota taika, kad žmonija būtų apginta nuo branduolinio karo grėsmės.

Apolinaras Sinkevičius

Graikija: permainingas metas

Pastaruju metu mažytė Graikija patraukė viso pasaulio dėmesį savo "maištu" NATO bloke ir Europos ekonominėje bendrijoje. Pirmą kartą per visą NATO 32 metų istoriją šio bloko karinio planavimo komitetas gruodžio mėnesį neišstengė priimti baigiamąjį dokumentą, nes Graikija atsakė jį pasirašyti, jeigu ir dokumenta nebus įtrauktas teiginys, jog garantuojama, kad Turkija neužpuols Graikijos. Kartu Graikijos ministras pirmininkas A. Papandeu paskelbė, kad iš dalies sustabdomas susitarimas dėl šalies grįžimo į NATO galiojimas.

Po Graikija šiomis dienomis atsakė Bendrosios rinkos šalių Briuselio komunikato, nes ji nesutinka su kai kuriais šio dokumento teiginiais, kuriuose ryšium su įvykiais Lenkijoje daromi išpuoliai prieš Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis. Užsienio reikalų ministro pavaduotojas, kuris pažėdė vyriausybės instrukcijas, pasirašė komunikatą, atleistas iš savo posto.

Graikijos vyriausybė taip pat paskelbė ketinanti arti-

Antanas Sniečkus—ilgametis Tarybų Lietuvos visuomenės veikėjas

R. ŠARMAITIS

(Pabaiga)

1936-1939 m. A. Sniečkus redagavo LKP CK organą laikraštį "Tiesa", buvo pagrindinių partijos leidinių "Partijos darbas", "Protagandistas" redkolegijos narys, rašė šiuose leidiniuose svarbiausiais partinio darbo, kovos prieš buržuazinę ideologiją klausimais.

Prasidėjus antrajam pasauliniam karui, Lietuva ir Tarybų Sąjunga 1939 m. spalio 10 d. pasirašė "Vilniaus ir Vilniaus srities Lietuvos respublikai perdavimo ir Lietuvos—Tarybų Sąjungos savitarpio pagalbos sutartį". Ta proga fašistų suorganizuota masinė mitinga Komunistų partija A. Sniečkus iniciatyva pasistenę paversti dėkingumo Tarybų Sąjungai manifestacijomis.

Ryškėjant klasiniams prieštaravimams, augant liaudies masių nepasitenkimui ir kylant revoliuciniam judėjimui, Lietuvoje subrendo revoliucinė situacija. Norėdami išsaugoti buržuazijos viešpatavimą, tautininkai ir juos rėmę reakciniai krikščionių demokratų ir liaudininkų vadovai ėmė orientuotis į Lietuvos pajungimą fašistinės Vokietijos protektoratui. Komunistų partija demaskavo visus buržuazines stovyklos politikas, kaip antinacionalinę, nukreiptą prieš gyvybinius lietuvių tautos reikalus.

Auganti antifašistinė judėjimo tautininkai stengėsi nuplontinti represijomis. 1939 m. rudenį buvo sumiti partijos aktyvistai V. Niunka, K. Didžiulis, M. Sumauskas, F. Krastinis, A. Milvydas ir daugelis kitų komunistų. 1939 m. gruodžio 19 d. Garliavos valsčiuje Kirkliškių kaime buvo suimtas ir A. Sniečkus. Tardomas žvalgyboje, A. Sniečkus į klausimą, koks jo užsiėmimas, atsakė: "Partijos darbas". Kvočiamas Apeliacinių rūmų tardytojo, A. Sniečkus pareiškė, kad "Lietuvos Komunistų partijai priklauso, bet apie veikimą tos partijos nauda ką nors paaiškinti atsisako". Teisiamas apeliaciniuose rūmuose 1940 m. birželio 1 d., Sniečkus paskutinėmis žodyje stengėsi išdėstyti Komunistų partijos siekimus ir jų naudą Lietuvai, bet pirminkavęs teismui M. Rašinskas nutraukė kalbą. Fašistai nuteisė A. Sniečkų 8 metus kalėti.

Zluzgas fašistiniam režimui.

1941-1943 m. A. Sniečkus redagavo LKP CK organą laikraštį "Tiesa", buvo pagrindinių partijos leidinių "Partijos darbas", "Protagandistas" redkolegijos narys, rašė šiuose leidiniuose svarbiausiais partinio darbo, kovos prieš buržuazinę ideologiją klausimais.

Prasidėjus antrajam pasauliniam karui, Lietuva ir Tarybų Sąjunga 1939 m. spalio 10 d. pasirašė "Vilniaus ir Vilniaus srities Lietuvos respublikai perdavimo ir Lietuvos—Tarybų Sąjungos savitarpio pagalbos sutartį". Ta proga fašistų suorganizuota masinė mitinga Komunistų partija A. Sniečkus iniciatyva pasistenę paversti dėkingumo Tarybų Sąjungai manifestacijomis.

Ryškėjant klasiniams prieštaravimams, augant liaudies masių nepasitenkimui ir kylant revoliuciniam judėjimui, Lietuvoje subrendo revoliucinė situacija. Norėdami išsaugoti buržuazijos viešpatavimą, tautininkai ir juos rėmę reakciniai krikščionių demokratų ir liaudininkų vadovai ėmė orientuotis į Lietuvos pajungimą fašistinės Vokietijos protektoratui. Komunistų partija demaskavo visus buržuazines stovyklos politikas, kaip antinacionalinę, nukreiptą prieš gyvybinius lietuvių tautos reikalus.

Auganti antifašistinė judėjimo tautininkai stengėsi nuplontinti represijomis. 1939 m. rudenį buvo sumiti partijos aktyvistai V. Niunka, K. Didžiulis, M. Sumauskas, F. Krastinis, A. Milvydas ir daugelis kitų komunistų. 1939 m. gruodžio 19 d. Garliavos valsčiuje Kirkliškių kaime buvo suimtas ir A. Sniečkus. Tardomas žvalgyboje, A. Sniečkus į klausimą, koks jo užsiėmimas, atsakė: "Partijos darbas". Kvočiamas Apeliacinių rūmų tardytojo, A. Sniečkus pareiškė, kad "Lietuvos Komunistų partijai priklauso, bet apie veikimą tos partijos nauda ką nors paaiškinti atsisako". Teisiamas apeliaciniuose rūmuose 1940 m. birželio 1 d., Sniečkus paskutinėmis žodyje stengėsi išdėstyti Komunistų partijos siekimus ir jų naudą Lietuvai, bet pirminkavęs teismui M. Rašinskas nutraukė kalbą. Fašistai nuteisė A. Sniečkų 8 metus kalėti.

Zluzgas fašistiniam režimui.

1941-1943 m. A. Sniečkus redagavo LKP CK organą laikraštį "Tiesa", buvo pagrindinių partijos leidinių "Partijos darbas", "Protagandistas" redkolegijos narys, rašė šiuose leidiniuose svarbiausiais partinio darbo, kovos prieš buržuazinę ideologiją klausimais.

Prasidėjus antrajam pasauliniam karui, Lietuva ir Tarybų Sąjunga 1939 m. spalio 10 d. pasirašė "Vilniaus ir Vilniaus srities Lietuvos respublikai perdavimo ir Lietuvos—Tarybų Sąjungos savitarpio pagalbos sutartį". Ta proga fašistų suorganizuota masinė mitinga Komunistų partija A. Sniečkus iniciatyva pasistenę paversti dėkingumo Tarybų Sąjungai manifestacijomis.

Ryškėjant klasiniams prieštaravimams, augant liaudies masių nepasitenkimui ir kylant revoliuciniam judėjimui, Lietuvoje subrendo revoliucinė situacija. Norėdami išsaugoti buržuazijos viešpatavimą, tautininkai ir juos rėmę reakciniai krikščionių demokratų ir liaudininkų vadovai ėmė orientuotis į Lietuvos pajungimą fašistinės Vokietijos protektoratui. Komunistų partija demaskavo visus buržuazines stovyklos politikas, kaip antinacionalinę, nukreiptą prieš gyvybinius lietuvių tautos reikalus.

Zluzgas fašistiniam režimui.

Liaudies vyriausybės potvarkiu A. Sniečkus 1940 m. birželio 18 d. buvo paleistas iš Kauno kalėjimo. Netrukus iš visų Lietuvos kalėjimų buvo paleista dar 516 politinių kalinių antifašistai.

Subrendusios revoliucinės situacijos sąlygomis Lietuvoje, kaip ir kitose Pabaltijo valstybėse, 1940 m. įvyko socialistinė revoliucija. A. Sniečkus veikliai dalyvavo sprendžiant visus valstybinius reikalus. Išrinkus Liaudies seimą, A. Sniečkus pasiūlymu seimas pirmajame posėdyje paskelbė Lietuvoje Tarybų valdžią. Apsvarstęs klausimą dėl Tarybų Lietuvos prisijungimo prie Tarybų šalies sąjunginės respublikos teisėmis, Liaudies seimas priėmė atitinkamą deklaraciją, išrinko Igaliojantį komisiją, kuri įteikė šią deklaraciją TSRS Aukščiausiosios Tarybos sesijai.

LKP CK plenumas 1940 m. rugpjūčio mėnesį išrinko A. Sniečkų LKP CK pirmuoju sekretoriumi. Spalio 8 d. LKP buvo priimta į VKP (b) sudėtį ir ėmė tvarkytis pagal lenininės partijos įstatus. VKP (b) CK Politinis biuras 1940 m. patvirtino LKP CK biuro narius ir jo pirmąjį sekretorių. Per 30 metų LKP V.XVI suvažiavimuose (1941-1971) A. Sniečkus darė LKP CK ataskaitinius pranešimus, tiek pat metų suvažiavimu delegatai rinko jį Centro Komiteto nariu, o CK plenumai—CK biuro nariu ir pirmuoju sekretoriumi.

Nuo pirmųjų Didžiojo Tėvynės karo dienų A. Sniečkus vadovaujamas LKP (b) CK biuras ėmė organizuoti vokiškųjų fašistų okupuotoje Lietuvoje pagrindinį darbą ir partizaninį judėjimą.

LKP (b) CK biuro iniciatyva 1941 m. rudenį buvo sudaryta pirmoji operatyvinė I. Meskupo-Adomo grupė ir 13 partijos ir 2 komjaunimo aktyvistų, kuri, praėjusi apmokymą 1942 m. pavasarį, atvyko į Lietuvą organizuoti partinio darbo ir partizaninės kovos. Beveik visi šios grupės dalyviai 1942 m. žuvo kovoje su hitlerininkais. Tačiau partinis darbas ir partizaninis judėjimas Lietuvoje plėtėsi. Štai ką rašė A. Sniečkus savo 1942 m. sausio 12 d. ataskaitoje apie LKP CK organizacinį darbą:

1941 m. liepos pabaigoje ir rugpjūčio mėnesį buvo nusistatę pagrindiniams darbui Lietuvoje 80 praieityje buvu-

Lietuvos KP Centro Komitete grupei komunistų buvo išteikti ženklai "50 metų TSKP gretose". Šis ženklas įsteigtas TSKP CK nutarimu apdovanoti Tarybų Sąjungos Komunistų partijos narius, kurie jos gretose yra 50 ir daugiau metų. Tai ryškus pagarbos pareiškimas partijos veteranams, kurie visą savo gyvenimą paskyrė kovai už komunizmo pergale.

Nuotraukoje: Grupė Lietuvos komunistų, kuriems išteikti ženklai "50 metų TSKP gretose". Pirmoje eilėje: M. Bordonaitė, M. Kaunaitė, M. Chodosaitė, M. Sumauskas, P. Karaliūnas, A. Matulaitytė, [stovi] A. Bilevičius, L. Kapočius, J. Sviščiovas, R. Šarmaitis, K. Liaudis.

V. Gulevičiaus nuotrauka

sių pagrindinių darbuotojų grupėmis į Kauno, Šiaulių, Zemaitijos, Suvalkijos, Vilniaus, Utenos rajonus. Komjaunimo organizacijos pastangomis per tą patį laiką pagrindiniams darbui buvo pasiūstos dvi komjaunimo grupės po 10 žmonių (į Zarasų ir Šiaulių rajonus). Pastaruju metu buvo parengta pasiuntimui į pagrindinį atskingų partinių darbuotojų (13 žmonių) ir komjaunimo darbuotojų (2 žmonės), grupė, vadovaujama vieno LKP (b) CK sekretoriaus, kuri daugiausia buvo numatyta į Kauno, Vilniaus, Panevėžio, Šiaulių, Alytaus rajonus.

1941 m. spalio pradžioje papildomai buvo parengta 16 komjaunimo grupių, kuri buvo panaudota partizaninei kovai ir dauguma jų žuvo . . .

Dabartiniu metu numatyta parengti ir pasiųsti į Lietuvą apie 50 draugu.

Tarp jų pirmųjų LKP aktyvistų, kurie 1941 m. pasiekė Lietuvą ir žuvo kovoje su fašistais, buvo Karolis Petrikas, Alfonsas Vilimas, Albertas Slapšys, Petras Simėnas, Antanas Milvydas, Adomas Godliauskas, Vincas Siupinis ir kiti. Šios grupės kovotojai Vladas Vildžiūnas, Vaclovas Tamošiūnas partizanavo visą okupacijos metą.

1942 m. lapkričio 26 d. TSRS Valstybės gynybos komitetas sudarė Lietuvos partizaninio judėjimo štabą, kurio viršininku buvo paskirtas A. Sniečkus. Štabas veikė Maskvoje, kaip Centrinio partizaninio judėjimo štabo padalinys ir koordinavo partizaninės kovos veiksmus visoje Lietuvoje. Pažymėdama Lietuvos partizanų kovinius nuopelnus, Tarybinė vyriausybė 1800 partizaninio judėjimo dalyvių apdovanojo ordinais ir medaliais, o 7 partizanų—Juozui Vitui, Marytei Melnikaitėi, Kauno komjaunuoliams—suteikė Tarybų Sąjungos Didvyrio vardą. Narsiuju mirtimi okupuotoje Lietuvoje žuvo 1422 partizaninio judėjimo dalyviai.

LKP (b) CK biuro pastangomis dar 1941 m. pabaigoje buvo pradėta organizuoti Raudonosios Armijos 16-oji lietuviškoji šaulių divizija. Pirmiaisiais jos vadais buvo Feliksas Baltušis-Zemaišius, Jonas Macijauskas, Motiejus Sumauskas, Feliksas Bielauskas, Kazys Preikštas, vėliau—Vladas Karvelis, Adolfas Urbšas, pulko portogais dirbo Pranas Olekas ir kiti buvę LKP nariai. 1943 m. vasario mėnesį divizija pradėjo savo kovos žygi Oriolo fronte. A. Sniečkus, J. Paleckis, M. Gedvilas, A. Guzevičius ir kiti respublikos vyriausybės vadovai ne kar-

ta lankėsi divizijoje ir jos pasirengimo kautynėms metu, ir jos skaudžių nuostolių dienomis. A. Sniečkus vėliau rašė, kad už drąsą ir didvyriškumą 13 746 lietuviškosios divizijos kariai buvo apdovanoti Tarybų Sąjungos ordinais ir medaliais, o 12 kai jos karių—Vaclovai Bernotėni, Viktorui Jacenevičiui, Stasiui Seinauskui ir kt.—buvo suteiktas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas.

Lietuvių tauta didžiujasi tais savo sūnumis ir dukromis, kurie inėję indelį į galutinę pergalę iškovojimą Didžiajame Tėvynės kare. Lietuviškosios divizijos kariai dalyvavo mūšiuose prie Šiaulių, Zemaitijos ir Klaipėdos krašto žemių gavime ir baigė savo kovos žygius Kurše, vaduodami broliškosios Latvijos žemes. A. Sniečkus džiaugėsi, kad mūšiuose dėl Vilniaus išdavimo 1944 m. liepos mėnesį kartu su Raudonosios Armijos kariais dalyvavo 11-kos Lietuvos partizanų būrių kovotojai.

Komunistų partijos adovaujami, visu tarybinę respubliką remiami, Tarybų Lietuvos darbo žmonės pakėlė iš griuvėsių karo veiksmytus sugriautus miestus, pramonės įmones, atkūrė ir pertvarkė socialistines pagrindais žemės ūkį, mokslo ir kultūros įstaigas. Visu šiu istorinių įvykių aktyvus organizatorius ir dalyvis buvo A. Sniečkus. Jis aistringai propagavo partijos keliamus uždavinius, organizavo darbo žmones į kovą už jų savalakią įvykdymą. Per trumpą istorinį laikotarpį Tarybų Lietuva pasiekė išsivysčiusios socialistinės respublikos lygį.

1941 m. A. Sniečkus buvo išrinktas kandidatu į VKP (b) CK narius, o nuo 1952 m. jis buvo renkamas TSKP CK nariu. Be galo atsidavusi Komunistų partijos, socialistų statybos reikalui veikėja respublikos darbo žmonės 8 kartus rinko TSRS ir Lietuvos TSR Aukščiausiuju Tarybų deputatu. Už nuopelnus partijai ir liaudžiai 1973 metais A. Sniečkui buvo suteiktas Socialistinio Darbo Didvyrio vardas. Jis buvo apdovanotas 8 Lenino ordinais, dvimis Raudonosios vėliavos ir Tėvynės karo I laipsnio ordinais, aukso medaliu "Pjautuvais ir kūjis" bei kitais medaliais.

Vaisinga A. Sniečkus darba nutraukė 1974 m. sausio 22 d. nelaukta mirtis Druskininkuose, kur jis buvo išvykęs trumpam poilsiui. Pagerbiant A. Sniečkus šviesu atminimą, sukurtas kino apybraiža apie jo gyvenimą ir veiklą, jo vardu pavadinatas Kauno Politechnikos institutas, Ignalinos atominės elektrinės darbininkų gyvenvietė, Kėdaičių rajono Aristavos kolūkis, transportinai laivas refrizeratorius. Prie LKP CK rūmų, kuriuose A. Sniečkus dirbo 25 metus, atidengta memorialinė lenta, o Antakalnio kapinėse pastatytas atkapis paminklas. Velionies atminimas pagerbtas ir Lenkijos Liaudies Respublikoje—A. Sniečkus vardas suteiktas Punks gminos vidurinei mokyklai. Pažymint A. Sniečkus septyniadesimtmetį, "Mirties" leidykla 1977 m. išleido Partijos istorijos instituto mokslinių bendradarbių parengtą jo rinktinių raštų dvitomį "Su Lenino vėliava".

Visa ilgametė A. Sniečkus partinė veikla buvo ryškus socializmo tarnavimas socialistinei Tėvynei pavyzdys.

Edm. Juškys
Konsulas, TSRS Ambasados JAV
Pirmasis Sekretorius

1902 m.
damas
šiuo gyvenim
ligos sunki
TSKP CK P
rys
TSRS Aukš
bos deputat
Istinio Dar
chailas Susi
Eymaus Kon
Tarybų valst
tinio komur
veikėjo. Vis
ma, visas sa
nias, visą
etidavė part

Michailas
1902 m. lap
janovsko
rajono Sach
neturtinjo v
je. Nuo jaun
lio revoliuci
nulemė jo
1918—1920
mas varguos
epskrities ke
ganizacijoje
jungė į kovą
suomenės s
resnj gyvenl
nems.

1921 metais
buvo priimta
partijos gret
tas mokytis
1924 metais
jes darbinink
1928 metais
Plechanovo li
titute. Po to
nosios profes
kos institute
vos valstybin
tete ir Pramo
je.

1931 metais
partija nuost
(b) centrinei
misijoje ir dai
stiečių inspek
komisariate
nuolat dirbo
partinės ir va
los baruose. I
tais M. Suslo
Rostovo srities
rius vedėjas
1939—1944
TSKP Stavrop
miletio pirmos
Didžiojo Tėv
tais Michailas

L. Breži
A. Peiš
V. Kuzn
M. Žimi
A. Anl
vas, N
tuchova
kovas,
sevas, J
P. Grišk

VYRIAUSYB M. SUSLOV

Vyriausybė
nesa, kad su

MEDICININ

M. Suslova
laiką sirgo ber
roze, kuri dau
ke širdies ir s
jagysimas. Ši
no cukrimis d
metais M. Sus

Ketvi
TSRS M
rius J. S
vas pro
pelnęs

ITALIJC DU MII BEDARJ

Italijos
protestuo
nedarba
lingų
Apeninuc
kordą
kurtų trvs
jauni (kl
žmonės.

TASS'o
Neapolio
testuodam
delt, išjo
Cia užreži
sia Italijo

Michailas SUSLOVAS

1902 m. sausio 25 d., eidamas aštuoniadešimtuoju gyvenimo metus, po neilgos sunkios ligos mirė TSKP CK Politinio biuro narys, TSKP CK sekretorius, TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas, dukart Socialistinio Darbo Didvyris Michailas Suslovas. Neteikė žymaus Komunistų partijos, Tarybų valstybės ir tarptautinio komunistinio judėjimo veikėjo. Visą savo gyvenimą, visas savo jėgas ir žinias, visą savo talentą jis atidavė partijai ir liaudžiai.

Michailas Suslovas gimė 1902 m. lapkričio 21 d. Ulanovsko srities Pavlovkos rajono Sachovskojės kaime, neturtingo valstiečio šeimoje. Nuo jaunystės metų Spalio revoliucija ir jos lėdjos nuėmė jo gyvenimo kelią. 1918–1920 metais, dirbdamas varguomenės komitete, apskrities komjaunimo organizacijoje, jis aktyviai įsijungė į kovą už naujos visuomenės sukūrimą, už geresnį gyvenimą darbo žmonėms.

1921 metais M. Suslovas buvo priimtas į Komunistų partijos gretas. Komandiruotas mokytis į Maskvą. Jis 1924 metais baigė Prečistožės darbininkų fakultetą, o 1928 metais — Maskvos G. Plechanovo liaudies ūkio institutą. Po to mokėsi Raudonosios profesūros ekonomikos institute ir dėstė Maskvos valstybiname universitete ir Pramonės akademijoje.

1931 metais M. Suslovą partija nusiųdė dirbti VKP (b) centrinėje kontrolės komisijoje ir darbininkų ir valstiečių inspekcijos liaudies komisariate. Nuo to laiko jis nuolat dirbo atsakinguose partinėse ir valstybinėse veiklose. 1937–1939 metais M. Suslovas — partijos Rostovo srities komiteto skyriaus vedėjas, sekretorius. 1939–1944 metais jis — TSKP Stavropolio krašto komiteto pirmasis sekretorius.

Didžiojo Tėvynės karo metais Michailas Suslovas visas

savo jėgas skyrė pergalėi kovoje su priešu. Būdamas Stavropolio krašto partizanų būrių štabo viršininku, Užkaukazės fronto Šiaurės grupės kariuomenės karo tarybos nariu, jis aktyviai daly-

vaus centrinę revizijos komisiją. XVIII visasąjunginėje partinėje konferencijoje (1941 m.) ir visuose paskesniuose partijos suvažiavimuose buvo renkamas Centro Komiteto nariu. Nuo 1947 metų M.

vavo kovoje prieš fašistinius okupantus.

1944–1946 metais M. Suslovas — partijos CK biuro Tarybų Lietuvos partinio pirmininkas. Šis biuras padėjo respublikos partinei organizacijai likviduoti karo padarinius, stiprinti tarybinę santvarką Lietuvoje.

Nuo 1946 metų M. Suslovas dirbo TSKP Centro Komitete. Partijos XVIII suvažiavime jis buvo išrinktas

Suslovas nuolat dirbo partijos CK sekretoriumi. 1949–1950 metais kartu buvo „Pravdos“ laikraščio vyriausiasis redaktorius.

1952–1953 ir 1955–1966 metais M. Suslovas — TSKP CK Prezidiumo narys, nuo 1966 metų — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komiteto Politinio biuro narys.

1941 metais M. Suslovas buvo išrinktas į TSRS Aukš-

čiausiąją Tarybą ir buvo višų jos šaukimų deputatas. 1950–1954 metais jis buvo TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo narys, o nuo 1954 metų — Sąjungos Tarybos ušienio reikalų komisijos pirmininkas.

Visuose postuose, kuriuos jam patikėdavo Komunistų partija ir liaudis, Michailas Suslovas pasireiškė kaip įžymus organizatorius, nepalaužiamas kovotojas už didžiuosius Lenino idealus, už tai, kad būtų sėkmingai išspręsti komunistinio kūrinių uždaviniai. Žymus partijos teoretikas, jis daug nuveikė, kurybiškai vystydamas marksizmo-leninizmo teoriją, tvirtai gynė jos grynumą. Jis dideliu indėliu prisidėjo prie mūsų partijos internacionalinių ryšių su visais pasaulinio revoliucinio ir nacionalinio išsivadavimo judėjimo būriais plėtimo ir stiprinimo. Svarbią vietą jo veikloje užėmė broliško solidarumo su socialistinės sandraugos šaliniais, mūsų šalies kovos už taiką stiprinimas.

Michailas Suslovas buvo bolševikiškai principingas, reiklus sau ir kitiems, labai darbštus, mokojo kurybiškai spręsti aktualius ir sudėtingus dabarties klausimus. Didelės sielos, krikščioninio dorovinio tyrumo, be galo kuklus žmogus, jis pelnė didžią partijos ir liaudies pagarbą.

Už didelius nuopelnus Komunistų partijai ir Tarybų valstybei M. Suslovui buvo dukart suteiktas Socialistinio Darbo Didvyrio vardas, jis apdovanotas penkiais Lenino ordiniais, Spalio revoliucijos ir Tėvynės karo I-ojo laisnojo ordinais, daugeliu TSRS medaliu, M. Suslovui buvo taip pat suteikti daugelio brolišku socialistinių valstybių apdovanojimai.

Šviesus Michailo Suslovo, išiklito partijos sąnauos, bolševiko leniniečio, visa savo gyvenimą paskyrusio didžiųjų tikslui — komunizmo kūrime, atminimas visiems laikams išliks tarybinių žmonių širdyse.

- L. Brežnevas, J. Andropovas, K. Černenka, M. Gorbačiovas, V. Grilšnas, A. Gromyka, A. Kirilenka, D. Kunajevs, A. Peišė, G. Romanovas, V. Šterbickis, N. Tichonovas, D. Ustinovas, H. Alijevas, P. Demičevas, T. Kiseliovas, V. Kuznecovas, B. Ponomariovas, S. Rašidovas, M. Solomencevas, E. Sevardnadžė, I. Kapitonovas, V. Dolgicbas, M. Zimianinas, K. Rusanovas, G. Sizovas, I. Archipovas, N. Batbakovas, G. Marčukovas, I. Novikovas, N. Martynovas, A. Antonovas, I. Bodilias, V. Dymščikas, K. Kaluševs, L. Kostandovas, V. Makejevas, Z. Nurljevas, L. Smitnovas, N. Tatvzinas, M. Janosovas, M. Georadžė, A. Šitkovas, V. Rubenis, A. Aleksandrovas, A. Sibajevs, G. Pastuchovas, G. Pavlovas, K. Bogolubovas, J. Tiaželnikovas, S. Trapezalkovas, N. Pegovas, N. Petrovičevas, G. Markovas, T. Čhrenikovas, L. Koldžanovas, N. Ponomariovas, I. Kuznecovas, V. Zimnevas, V. Murachovskis, V. Gusevas, J. Maravjovas, J. Clatovas, J. Solovjovas, I. Prokofjevas, A. Skolnikovas, S. Kleimenovas, I. Bondarenka, P. Griškevičius

YVIAUSYBINĖS KOMISIJOS TSKP CK POLITINIO BIURO NARIO, TSKP CK SEKRETORIAUS M. SUSLOVO LAIDOTUVĖMS ORGANIZUOTI PRANESIMAS

Vyriausybė komisija praneša, kad su velioniu M. Suslovu atsisveikinama sausio 28 dieną nuo 10 iki 11 valandos ir sausio 29 dieną nuo 9 iki 11 valandos tyto.

MEDICININĖ IŠVADA APIE MICHAILO SUSLOVO LIGĄ IR MIRTIES PRIEŽASTĮ

M. Suslovas, 79 metų, ilgą laiką sirgo bendra aterosklerozė, kuri daugiausia pažeidė širdies ir smegenų kraujagysles. Ši procesą greitino cukrinis diabetas. 1976 metais M. Suslovą buvo iš-

tikęs miokardo infarktas 1982 metų sausio 21 dieną buvo ūmai pažeista kraujotaka smegenų kamieno kraujagyslėse, ligonis visiškai neteko sąmonės, sutriko kvėpavimas ir kai kurios kitos gy-

vybiškai svarbios organizmo funkcijos. Nors buvo gydoma, bukle blogėjo; stiprėjo širdies ir kraujagyslių nepakankamumo reiškiniai, sutriko kepenų ir inkstų funkcijos.

Sausio 25 d. 16 valandą 5 minutes sustojo širdis.

Patologinis anatomsinis tyrimas visiškai patvirtino diagnozę.

Ketvirtosios vyriausiosios valdybos prie TSRS sveikatos apsaugos ministerijos viršininkas TSRS Mokslų Akademijos ir TSRS Medicinos mokslų akademijos profesorius J. Clazovas; TSRS Medicinos mokslų akademijos akademikas profesorius J. Smitas; TSRS Medicinos mokslų akademijos narys korespondentas profesorius A. Konovolovas; profesorius R. Klačiovas; profesorius J. Martynovas; nusipelnęs mokslo veikėjas profesorius V. Popovas; gydantis gydytojas L. Kumatičovas; nusipelnęs mokslo veikėjas profesorius J. Postnovas

ITALIJOJE — DU MILIJONAI BEDARBIŲ

Italijos darbo žmonės protestuoja prieš didėjančią nedarbą šalyje. „Nereikalingų žmonių“ armija Apeninuose pastėkė rekordą — du milijonus, kurių trys ketvirtadaliai — jauni iki 29 metų amžiaus žmonės.

TASS'o nuotraukoje: Neapolio bedarbiai, protestuodami prieš savo padėtį, išėjo į miesto gatves. Čia užregistruota daugiausia Italijos bedarbių.

LIETUVOS ŽURNALISTO PASTABOS

KAIP UGDOMA PAGARBA DARBUI

Ne kartą ir ne du teko girdėti, kaip Vatikano radijas, „Amerikos balsas“ laidoje lietuvių kalba porino apie dabartinės Lietuvos jaunimą.

Šią temą, kaip žinia, labai mėgsta ir kone visa reakcinė emigracinė spauda. Atrodytu, tai tik reikėtų sveikinti: tai labai gerai! Deja, nei šiose radijo laidoje, nei miniuose leidiniuose nepasakojama, kokias sąlygas dabartinės Lietuvos jaunimas turi dirbti ir mokytis, tvarkyti savo gyvenimą taip, kaip jam patinka.

Anot minimų antitarybinės propagandos raportų, dabartinis Lietuvos jaunimas sergąs visomis mirtinomis ydomis, ir dėl to kalta esanti tarybų valdžia. Ji, atseit, nesirūpinanti jaunimo auklėjimu, jo problemomis, ir t. t. ir pan.

Ir ši propaganda stengiasi užpildyti mūsų „jaunimo auklėjimo spragas“: naiviais ir primityviais religiniais samprotavimais—tokiais, iš kurių gardžiai juoktųsi... tas pats Vakarų jaunimas, graudeniū, kaip buve gera seniau ir kaip yra bloga dabar.

Taip ir norisi pasakyti: ačiū, ponai, Lietuvos jaunimui to nereikia. Jis gyvena normalų šiuolaikinį gyvenimą, puikiai pasinaudodamas tomis galimybėmis, kurias jam teikia mūsų santvarka.

Tuo dar kartą teko įsitikinti neseniai lankantis nedideliam, bet labai sename pamėnūs Smalininkų mieste. Kadaiše garsėjo jis sielinkais, medžių sakintojais (šios profesijos neužmirštos ir dabar), tačiau mūsų dienomis Smalininkai visu pirma asocijuojasi su žinomu žemės ūkio technikumu, Lietuvos kaimui paruošusiu daugybę puikių žemės ūkio specialistų, ir tuo pačiu—puikių, savo darbą labai mylinčių žmonių.

Mes, grupė Vilniaus žurnalistų, į Smalininkų žemės ūkio technikumą užsukome praktiškai atsitiktinai, važiuodami pro šalį—taigi, svečių čia niekas nelaukė—tiek didžiulio mokyklos pastato koridoriai, tiek mokyklo klases spindėjo švara ir tvarka. Niekur nepamatėme numesto popiergalio ar nuorūkos, nerūpestingai apsiirngusio vaikinuko. Direktorius—Valdas Gruodas—savo pasakojima pradėjo ne nuo pagyru: jis kalbėjo apie problemas, apie tai, kad šiais laikais, kai jaunimui tiek daug kelių, ne visada lengva jį patraukti prie pačios seniausios—žemdirbio—profesijos. Tačiau jam tai puikiai pavyksta. Direktorius pasakojė:

— Mūsų technikumai—tai kartu ir tarybinis ūkis, o tai reikią, kad mes gaminame ir produkuojame. Sujungti mokymą su gamyba mus pasakino Moldavijos respublikos pavyzdys—ten tai daroma seniai ir labai sėkmingai.

Draugiški ryšiai ir artimi santykiai su kitomis respublikomis vaidina tikrai didelį vaidmenį jaunųjų smalininkiečių gyvenime. Taip, pavyzdžiui, technikumą vadovai Ukrainoje pamatė, kad moksleiviai labai sėkmingai gali remontuoti automašinu motorus. Anot direktoriaus—tai ir patį mokymą daro žymiai efektyvesni, nei tradicinė mašinų remonto imitacija, ir atneša didelę praktinę naują. Jaunieji technikai sudėtingus darbus atlieka taip kruopščiai, kad nespėja įvykdyti visų užsakymų—susidaro eilės.

Sie darbai būtų neįmanomi arba bent jau nevyktų taip sėkmingai, jei Smalininkų technikumą nešefuotų stambi Maskvos automobilių gamykla. Tai—puikus tarybinių tautų draugystės praktikoje pavyzdžiai. Vaikštant po technikumą, nebuvo galima nepastebėti dar vieno labai svarbaus dalyko: tiesiog modernių mokymo priemonių, originalių ir labai patogių (ir taip tvarkingai prižiurimų!) baldų. Kabinetai sienas puošia gražios, rami darbo nuotaiką sukeliančios freskos.

— Ar jas padarė jūsiškiai?—pasiteiravau direktoriaus.

— Ne,—atsakė jis,—bet iš dalies—ir taip.

Pasirodo, Smalininkuose labai noriai praktikas atlieka gabūs Kauno Stepo Žuko dailės mokyklos avklėtiniai—jie ir puošia technikumą. Savo ruožtu, smalininkiečiai talkininkaus—pagal savo specialybę—kauniečiams.

— Užtat visa kita padaryta moksleivių rankomis—mūsų moksleivių,—be jokios pagyros pastebėjo direktorius.

O tas „visa kita“—tai ir sudėtingos mokymosi priemonės (dalis jų nepadarytu

gedos ir aukštajai mokyklai), ir puikus chemijos preparatai, ir originalūs baldai: suolus, pavyzdžiui, iš technikumoriai perka ir latviai.

Ar tai tik pelno vaikymasis?

Be abejo, geram šeiminkui—o toks aiškiai yra Smalininkuose—negali nerūpėti pajamos. Tačiau svarbiausia: jaunas žmogus labai anksti išmoksta padaryti daug ką pats, išmoksta vertinti žmogaus rankų trūsus. Didžioji dauguma jų neperas tos savybės ir tapy žemės ūkio grandžių vadovais, mechanikais, saugumo technikos inžinieriais. . . . Kai kuriems mano kolegoms didelį išpuį darė skaičiai—Smalininkai paruošė ne vieną tūkstantį žemės ūkio specialistų, kai kuriems mokymosi sąlygos (čia yra puiki sporto salė, statoma nauja—su uždaru plaukimo baseinu, čia—netgi toks brangus malonumas, kaip įdomėjimas—dirba profesionalas treneris), bet man didžiausią išpuį padarė labai rūpestingai, jautriai ir apgalvotai kultivuojama pagarba darbiui. . . . Tą tikrai vertėtų žinoti tiems, kurie juodina Lietuvos jaunimą ir jo auklėtojus.

Jonas Lukoševičius

ZANAVYKIJOŠ POETAS

Dar mokyklos suole išgirdau Edmundo Steponaičio pavarde. Jo gyvenimo nuotrupos sujaužino mane. Tai gabus poetas, vienas iš lietuvių simbolistinės poezijos pradininkų. Zanavykijos lygumų sūnus. Siemet jam sueitų devyniasdešimt metų, jei ne sunki jo padėtis gyvenime žiauriai caro priespaudos metais. Edmundas Steponaitis gimė 1892 m. vasario 28 d. Sintautuose (Sakių rajone). Baigęs Sakių dviklasę mokyklą, mokėsi namuose savarankiškai. Dirbo raštininku Sakiuose. 1905 m. pradėjo dirbti raidžių rinkėju spaustuvelyje Kaune. Pirmieji jo parašyti eilėraščiai pasirodė 1906 m. Jo kūryba buvo spausdinama laikraščiuose „Viltys“, „Draugijoje“, „Lietuvos ūkininke“. Jis susirašinėjo su didžiuliu rusų rašytoju Levu Tolstojumi. Domėjosi tolstojizmo idėjomis. E. Steponaičio kūryboje vyrauja simbolistika, gamtos motyvai: „Dailis mūs Nemunas pas Kauną, Kad iškilmingai jį aplies Rausva varsa—

Skaitydamos jo eiles, rodos, matai tai „rausvą varšą“, girdi paukštį ant burės supantis. Ir nesinori sudrumstis tos gražios pavasario idilijos, taip būdingos ne tik Kaunui, bet ir visai Lietuvai.

Jis sakosi troškęs „sukurti širdyse meilės jausmą“ (eilėraštis „Poetui“). O apie muziką taip puikiai rašo:

„Taip apalpsis muzikos aidas žvaigždynuose Spinduliu stygomis virpa, pinas šlamėdamas; Pinas, neša mintis išminties brangumynuose Ir vaidenas, ir mainosi, širdį žavėdamas.“ Eil. „Muzika“.

E. Steponaitis į lietuvių kalbą išvertė A. Puškino, A. Maikovo, F. Tjutčevo, N. Nekrasovo, J. Baltrušaičio eilėraščius. L. Tolstojaus, W. Gogolio praros vaizdėliu. Kaip matome, E. Steponaičio polėkiai buvo dideli—jū žadėjosi ir vertė į lietuvių kalbą pačius didžiausius rusų rašytojus. E. Steponaičio eilėraščiu, proros kūrinių ir vertimų pilną rinkinį su jo biografinė apybraiža išleido poetas Liudas Gira 1912 m.

E. Steponaitis mirė 1908 m. rugsėjo 6 d. Poetas, tik išskleides galingus sparnus anksti palūžo. Palaidotas Sakiuose. Jo gimtinėje Sintautų vidurinėje mokykloje įkurtas E. Steponaičio ir P. Vaičiūno muziejus, kuriame mokytoja M. Puodžiukaitienė visus nepažindina su šiu poetų gyvenimu, kūryba, saugo atminimą. Kęstutis Balčiūnas

RAMI JURA

Dabar jinau taip svečiai ošia
Ir mirga saules spinduliuos,
Dabar jos bangos žaizduoja
Visom vaivorykštes spalvom,

Dabar ji, rodos, pasiraušus
Gimdvt stebaklą putoje,
Kuri tokia balta tarytum
Eriuko vilna nekalta,

Dabar puta tokia šilta, kad
Negali nieks ne pagalvot,
Jog ji staiga atplaukti gali
Sukrutvinta, —

Antanas Drilingas

Apie Mykolą Drungą ir tris dievo įsakymus

Pradžioje — trumpai apie veiksmo vietą ir pagrindinius veikėjus. Yra JAV lietuviškųjų dipukų leidžiamas "atviro žodžio" mėnraštis "Akiračiai", kiekviena tinkama ir nelabai tinkama proga prisiekiantis sakyti tiesa, tiesa ir dar kartą tiesa, kokia skauda ji skaitytojams bebūtų. Ir retkarčiais parašo ir tą žurnala įdomus žmogus, pavardė Mykolas Drunga, turintis nemažai įdomių minčių, kurios, savo ruožtu, sukelia galybę dar įdomesnių minčių ir kuriomis knietį pasidalinti.

Tai ką g originalaus papasakojo savo likimo bendrams minimas Mykolas Drunga? Viename šių metų "Akiračių" numeryje jis lukšteno sudėtingą problemą, bandydamas nustatyti, kas yra vagystė, o kas ne. Ir išlukšteno. Todėl iš pradžių pabandykime šią problemą išspręsti mes, o po to pasidomėkime, kaip tai padarė ponas Drunga.

Kadangi mūsų oponentams tarybinių įstatymų citavimas reikiamo efekto nepadarė, pasitelksime kitą, jokių jiems abejonių nekeltantį dokumentą — Lietuvos vyskupijų ordinarių kolegijos 1980 metais išleista katekizma. Neabejojame, kad Mykolas Drunga yra geras katalikas, todėl pagrindiniai krikščioniškosios moralės principai jam turėtų būti priimtini. "Nevoke", liepia septintasis dievo įsakymas ir, kad niekam nekiltų jokių abejonių, paaiškina, kas turima galvoje: "Šiuo įsakymu Dievas reikalauja, kad gerbtume asmeninę ir visuomeninę nuosavybę, o padarė kam žalą ar nuostolį, atlygintume". Ir toliau pabrėžiama, kad minėtas reikalavimas liečia ne tik asmeninę žmonių nuosavybę, bet ir visuomenės turta. Matyt, žinant žmogiskąją natūrą, dešimtas įsakymas papildomai įsėja, kad kiekvienas katalikas privalo gerbti svetimą nuosavybę, "ne tik išoriškai, bet ir vidujai".

Tačiau Mykolui Drungai visa tai nedarė jokio įspūdzio, todėl jis galvoja kitaip. Tarybų valdžia Lietuvoje, jo giliausiu įsitikinimu, yra neteisėta, todėl ir mūsų visuomenės turtas taipogi yra neteisėtas. Todėl išvadas, brangūs tautiečiai, darykite patys. Galite vogti tiek tinkamai — tai ne nuodėmė. Anot Mykolo Drungos, žinoma. Nes katekizmas, kaip pamatė, yra kitokios nuomonės.

Tačiau tikrajam "vaduotojui" nusispjauti į krikščioniškąją moralę, jeigu ji kliudo padaryti Tarybų valdžiai realių nuostolių. Žinoma, bendraliaudinės nuosavybės sąrgyboje budė ne tik sovietinės ar katalikiškosios moralės principai, šiuo atveju teigiantys bemaž tą patį, bet ir žymiai konkretesnis dalykas, vadinamas baudžiamuoju kodeksu. Jo paragrafai ilgą laiką, kurių vis dar turime, daro žymiai didesnį įspūdį, nei bet kokio moralinio kodekso straipsniai.

Tačiau mes pamiršome doro kataliko Mykolo Drungos erezijas. Pasekime jo minčių eigą. Jeigu mūsų šalies visuomeninis turtas, anot straipsnio autoriaus, nepriklauso Tarybų valdžiai, tai kam gi jis priklauso? "Sis klausimas jau mažiau aiškus", — prisipažįsta Mykolas Drunga ir iškelia tris versijas. Pirmoji — versija — turtas priklauso visuomenei — žodis žodinė kartoja tarybinės Konstitucijos teiginius, todėl autorius ją tuojau pat atmeta. Antroji versija — liaudies turtas nepriklauso niekam, tačiau galimas ir trečias va-

riantas — viena dalis minėto turto priklauso visuomenei, kita dalis — niekam. Sutikite — pastaroji versija aiškumo irgi neįneša, todėl Mykolas Drunga pasirenka antrąją, patį maloniausią dipukams variantą — kol jie sėdi užjuosiuose, liaudies turtas nepriklauso niekam. Stai taip Mykolas Drunga sąmoningai nusizengė ir aštuntajam dievo įsakymui, liepiančiam — "Nekalbėk netiesos". Ir patikslinąm: "Dievas nori, kad mūsų kalba skleistų tiesą, kai ją paliečiame kitą asmenį ar bendrą (visuomenės, valstybės, bažnyčios) reikalą".

Maža ką nori dievas, gali atsaukti JAV drungos. Juk atmetus jo drungnus pagraudimus, prieš "vaduotojus" atsiveria tokios perspektyvos! Atsiveria, žinoma, Drungai užsisvajojus prie popieriaus lapo...

Mieli tautiečiai, vynuoja savo mintį Mykolas Drunga, nebijokite tapti vagimis. Jeigu valdžios turtas, Mykolui nusprendus, yra niekieno, tai kodėl gi jis negali tapti jūsu? Ir taip nebus vagystė, nes anot Drungos: "Moralė ir teisė neginėjamai pripažįsta faktą, jog šiuo metu niek nepriklausantis daiktas — vėliau, net visai paprasčiaus aplinkybėmis išgyti teisėtą savininką, tapti teisėta kieno nors nuosavybe".

Stai kaip paprasta. Ne "pavogei", o "paėmei". Niekam nepriklausanti daikta. Neaišku, ir kur atsiradusi. Neaišku, kam reikalinga. Tačiau aišku viena — anot Drungos, "dėl to čia ir negali būti kalbos apie vagystę".

Perskaicius iškart kyla abejonių — ar išties toks naujus tas Drunga, ar tik tokiu apsimeta? Gal jis paprasčiausiai nežino, kad bendraliaudinės nuosavybės didėjimas ar mažėjimas tiesiogiai atsiliepia kiekvieno tarybinio žmo-

gaus gerovei? O gal jis visa tai kalba kitų intencijų skatinamas?

Tačiau mūsų herojus — žmogus atviras, jokių nutylėjimų iš principo nepripažįsta. Pasirodo, jis puikiai supranta, kad kuo daugiau bus vagiama, tuo valstybei bus sunkiau. Kuo blogiau lietuvių gyvens, tuo didesnės "vaduotojų" viltys, nes dides nepatenkintųjų skaičius, o tada, anot Drungos: "gal tik būtų įskelta kibirkštis visų antikremlininkų ruošiamam sprogimui".

Stai kodėl, mieli tautiečiai Lietuvoje, vokitė, vokitė ir dar kartą vokitė. Stai kodėl "tarybinės valdžios nuosavybės grobimui iš etikos pusės jokių priekaištų nėra".

Ir tada, kai įvykis dipukų išsvajotasis sprogimas, atvyks jie, tikrieji ir teisėti Lietuvos dvarų bei fabriku savininkai. Ir vėl viskas taps aišku. Ir vėl vogti bus didžiausia nuodėmė. Tačiau, gašiojasi savų minčių Drunga, galime susilaukti ir nemalonių dalykų — išmokius ir įpratinus tautą vogti, bus labai sunku nuo tokių negražių įpročių atratinti... Vogs, nelabieji, ir iš "vaduotojų". Na nieko, raminasi Drunga, mes juos išmokysim gerbti privatine nuosavybę. Bus kaip Smetonos laikais, pamatysit...

Sakoma, kad daugiausia žmogus susivalgoja reikalų, kai jis visai neturi ką veikti. Drungos pavyzdys akivaizdžiai tą įrodo. Tad pabaigai siūlome dipukams laisvalaikio, kurio jiems tikrai nestinga, padiskutuoti kitu įdomiu klausimu — ar teisėta bus Smetonos vyriausybė, labai savotišku būdu 1926 metais atsiradusi prie valdžios lovio? Jeigu ji neteisėta, tai gal ir Mykolas Drunga pralėdo puikią progą nebaudžiamas vogti?

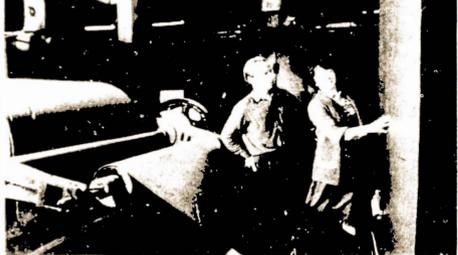
Kazys Bagdonavičius

Savaitę "Teatras vaikams" metų pabaigoje surengė Kauno lėlių teatras. Artistai parodė mažiesiems žiūrovams geriausius pastatymus "Andriukas ir kaliaušė", "Zuikių mokykla", "Linksmieji gaidžiukai", "Zaliapirštis berniukas". Vaikai teatre ne tik žiūrėjo spektaklius. Jie susipažino su jurbarkiečių moksleivių piešinių paroda, susitiko su aktoriais, lankėsi lėlių gamybos ceche. Tiems, kurie pirmą kartą atėjo į teatrą, įteiktos gražios dovanėlės.

Nuotraukoje: Įdomu nors trumpam tapti aktoriumi.

K. Jurelės nuotrauka

Plungės dirbtinių odų gamyklos specialistai sukūrė dirbtinę odą galanterijos pramonei. Ji yra lengvesnė už iki šiol gamintą. Dabar iš to pat kiekio žaliavos pagaminama žymiai daugiau produkcijos. Jos jau išsižada užsakavimas apie 50 tūkstančių kvadratinų metrų. Ateinančiais metais moteriškų rankinukų gamybai plungiečiai žada pagaminti apie 300 tūkstančių kvadratinų metrų tokios dirbtinės odos.

Nuotraukoje: Gamyklos vyriausioji technologė Zita Mockuvienė ir operatorius Algimantas Klivys prie mašinos, gaminančios naujos rūšies dirbtinę odą.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

TIESOS KRISLAI

Tik mylintis laisvę pasišvenčia dideliems darbams. Gyventi, tai yra ieškoti, kurti, kovoti, nenurimti, svajoti, svejonę paversti tikrove.

Tėvynę reikia jausti. Be meilės nėra gyvenimo. Gimtoji kalba gražiausia ir brangiausia. Tik dvasios skurdžiai užmiršta ją.

Tėvynė — žodis, sukelds pačius gražiausius jausmus. Nebijok klausyti. Bijok nežinojimo.

Jei gyvenime suradai savo "as", gyvenimas bus įdomus.

Kiekvienas darbas, dirbamas Tėvynės ir žmonijos labui, yra geras.

Nebijok darbo. Bijok užmaršties.

Kas užmiršta gimtąją kalbą, nevertas vadinti piliečiu.

Darbas tėvynėi — kilniausias.

Gimtoji kalba — širdies kalba.

Pažvelk į savo tėvų ir protėvių kalbą. Pamatysi joje tiek gražio, kokio niekada nesimatė. Išgirsi tai, ko niekada nesigirdėjai. Pajusi tokį pasitenkinimą, kokio niekada nesijautė. Pasaulį išvysi daug šviesesnį, gražesnį. Tad mokykis tos kalbos! Niekada neužmiršk jos! Brangink ją! Skiepyk savo draugams, bičiuliams, savo vaikams ir vaikų vaikams pagarbą ir meilę savo tėvų ir protėvių kalbai!

Gimtąją kalbą reikia branginti, saugoti, džiaugtis ja.

Ne fizine jėga, bet kalba gyvuoja tauta. Mokėk įvertinti tai, ką žmonės sukūrė istorijos raidoje.

Jeigu nori būti patrijotu, neužtenka pasakyti tautos vardo.

Garbinga ta tauta, kuri dėl savo laisvės nepabūsta didžiausių aukų.

Priespauda sugnužo kūną, o dvasios — ne.

Žmogus svajonė. Be svajonės žmogus nebūtų žmogumi ir nesukurtų tų mokslo bei technikos stebuklų.

Be svajonės nėra gyvenimo.

Neužtenka norėti. Reikia galėti.

Teoriškai kiekvienas savo laimės kalvis. Praktiškai tą laimę kala "dėdės". Nuo tų "dėdžių" priklauso ar gyvenisi kaip inkstas taukuose, ar persekios visokios negandos.

Je "dėdės" susimylės, tai tau saulė patekės. Nebūk vidutinybė — būk švyturys.

Kas atitrūksta nuo liaudies, pasmerktas mirčiai.

Kęstutis Balčiūnas

* Žiemos vakaras

Jau vakaro sutemos apgaubė žemę,
Nurimo, nutilo
siautėjus pūga;
Nedrasiai žvaigždutės
iš mėgo lyg kelia,
Mėnulis važiuoja
visatos erdve.

Sešėliai — vijokliai
po žemę klajoja,
Paklydę neranda
savųjų namų;
Iš tolo lyg raitelių
pulkas atjoja —
Tai eglės įkilimo
tarp pusnių gilių.

Skaisčiam lašelyje rasos
Tėvynę atpažinsi,
Lakštučių rytmečio raudoj
Vėl siela atgaivinsi,

Svelniam žiedelyje jazminų
Pajusi meilės kainą,
Prastam žodelyje "myliu"
Jauti, kad laimė eina.

Kęstutis Balčiūnas

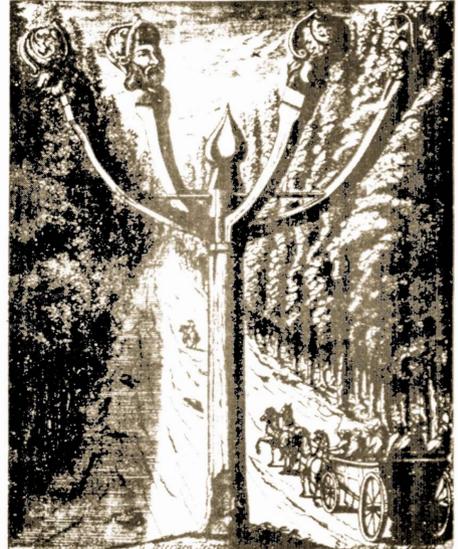
MĮSLINGAS PAMINKLAS

Tarp senų ir retų leidinių, saugomų Vilniaus universiteto Mokslinėje bibliotekoje, yra ir tolyni kalba išspausdinta "Disertacija iš tėvynės istorijos apie garsiąją keturių brolių statulą arba garsiąją 4 brolių koloną Filhauso girioje...", kurią Karaliaučiaus Akademijoje nagrinėję paleikė Kristupas Hunas (Huhn) 1717 m. Joje aprašomas paminklas, stovėjęs Prūsų žemėje, iškylyje tarp Baltijos jūros ir Kuršių marių, per 28 kilometrų nuo Karaliaučiaus, keturių kilometrų atstumu nuo Kuršių marių, kelyje į Piliavos (debar Baltijos) uostą.

"Metus aš j paminklo išvaizdą", — rašo K. Hunas, — "matyti, kad pirmą kartą jis buvo padarytas iš gyvo medžio — ąžuolo, nuėjusio jo kamieną maždaug 20 pėdų aukštyje (galėjo būti ir nenupjutas), o keturiose žemutinėse šakose, palikus maždaug dvilios pėdų ilgio tų šakų kamiengalius, jų viršūnėse išdrožtos keturios galvos..."

Disertacijos autorius toliau rašo, jog kada ir kam buvo pastatytas šis paminklas — gili mįslė, nes XVIII a. per vieną žvėdų antplūdį Filhauso archyvas buvo sudegintas. Todėl autorius pateikia keletą savo surinktų legendų apie paminklo atsiradimą.

Vienoje jų sakoma, kad toje vietoje buvo nužudyti keturi broliai piktadariai, o jų galvos pamačius ant medžio šakų, tačiau tie "piktadariai", kaip mano K.

Hunas, turėję būti tos vietos žmonėms labai brangūs, nes paminklai, trūnijant, apylinkių gyventojai nuo neatsimamų laikų vėl atstatydavę šią savo relikviją iš naujo.

Anot kitos legendos, toje vietoje buvo susitikę keturi broliai ir ilgai sverė, kuriuo keliu jiems vykti į pasaulį. Ir jie iškelė į visas keturias pusesio šalis le-

Eugenijus DAMILEVIČIUS

VARPŲ MUZIKOS TĖVUI — 80

Susimąstęs žingsniavau Kauno Donelaičio gatve. Iš malonumo netikėtai sustojau. Orą suvirpino išpūdinę varpų muzikos gaudesys, sklindantis iš Istorijos muziejaus bokšto. Tik dabar pastebėjau nemazą būrį žmonių, stovinčiųjančių apie jį. Tai buvo kauniečiai, buvo atvykę iš kitur, net svečių ir turistų iš tolimų šalių. Buvo čia ir amerikiečių lietuvių. Skambėjo labai išraiškinga Viktoro Kuprevičiaus "Varpų daina", paskui P. Čaikovskio — "Mažųjų gulbių šokis", M. K. Čiurlionio "Fuga". Klausėmės netekę žado, pamiršę viską, kur einame, ką turime daryti...

Nutilus muzikai dar kuri laiką nesąmoningai klausėmės tylos. Aš tada pagalvoju, kokių nuostabių dalykų žmogus gali padovanoti žmonėms. Ir šią varpų muziką mums suteikė varpininkas ir kompozitorius V. Kuprevičius. Galima sakyti, jis iš mažumės kauniečių. Muzikos mokėsi privačiai, kurį laiką studijavo Kauno muzikos mokyklos fortepiono klasėje (1921-1924). Nuo pirmųjų pamokų jis svajoto tapti kompozitoriumi. Reikėjo didelio ryžto ir atkaklumo savarankiškai pasirouoti kūrėjai.

Duoną pelnė dirbdamas M. K. Čiurlionio galerijoje koncertmeisteriu. Kauno Jaunojo žiurovo teatre dirigentu, muzikinės dalies vedėju, Kauno valst. universiteto muzikos dėstytoju, Lietuvos kino studijoje kompozitoriumi. Tačiau visą laiką, atliekamomis nuo darbo valandėlėmis, kūrė muziką. Savo kūryba V. Kuprevičius siekė, kad būtų suprantamas klausytojams. Nemažai dainų pašventė vaikams: "Skambėk pavasarėli", "Malūnėlis", "Liuly-muzikantas" ir daugelis kitų. Nuo scenos nenuėina jo opera-pasaka "Žiogas ir skruzdės", operetė "Pasoga", baletas "Naktigonė". Į muzikinį lobyną pateko daugiau, kaip 300 kūrinių.

Tačiau visi, kas tik domisi muzika, gerai žino, kad V. Kuprevičius padovanojo savo miestui varpų muziką. 1956 metais jis atgaivino ilgus metus tylėjusius Kauno M. K. Čiurlionio Dailės muziejaus bokšto kurantus, pritaikė sudėtingą varpų mechanizmą koncertams. Tada jis su savo sūnumi, tada mokiniu, dabar žinomu respublikoje kompozitoriumi Gied-

Nuotraukoje: V. Kuprevičius ir B. Jauniškis prie Kauno istorijos muziejaus.

riumi, pradėjo koncertuoti varpais. Ir ne tik skambinti varpais, bet ėmė kurti jiems muziką. "Linksmieji varpai", "Varpų pasveikinimas" ir daugelis kitų, — siekia iki 500 kūrinių. V. Kuprevičius buvo pakviestas koncertuoti varpais Magdeburge (VDR), jo kompozicijos skamba Europos, Amerikos, Australijos šalyse. Už nuopelnus vystant lietuvių muzikinę kultūrą V. Kuprevičiui suteiktas Lietu-

vos TSR nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas (1971), apdovanotas daugybe garbės raštų, medalių, pasižymėjimo ženklais.

Mano mintis nutraukė bokšto duryse pasirodžiusi aukšta, linktelėjusi kompozitoriaus Viktoro Kuprevičiaus figūra. Balti plaukai, paglostyti vėjo, atrodo durų fone lygi aureolė. Priėjau, pasveikinau atšventus astuosnesdesimtmetį ir padėkojau už nepakartojamą muzikos valandėlę.

V. Kuprevičius maloniai nusipypsojo, pažvelgė ir atsakė:

— Muzika, varpai tai — aš. Vienintelis troškimas, kad varpai nenutilų, kad jie skambėtų mano miestui, jo gyventojams ir svečiams. Pakopos, lipant į bokštą, vis aukštesnės ir aukštesnės. Žinoma, mane pakeis sūnus Giedrius, bet jo — maža. Pažadinsiu jaunimą varpams. Tai mano paskutinis troškimas.

Kai sužinojo, kad rašysiu apie jubiliją "Laisvė" prašė perduoti varpų muzikinius sveikinimus redaktoriumi A. Bimbai ir skaitytojams. Prie muziejaus mudu ir nusifotografavome.

Bronius Jauniškis

"Stop the world! I want them to get off!"

KA

NETEKOMI

Sausio 17, rasta mirusi tautietė — Elkiene-Jokūba kusi 91 metų. O Torontė Berškienė ir dangi sesute sušlubavusio galėjo rūpinti tai rūpinosi jo dukra, atvyk Velionės vyrė. Sermenės nes tuo laiku ve busų ir r kai: be to, šalčiai.

Gili užuojautu timiesiems, o ramybė.

Sergi nelaimi

Elzb

Reiškit Mikasėle taipgi br Kanadoje O, Tau žemelė.

D

Krimste Lenkija Kurie n O kepti

Mister t Jam ma Prašom Mes pat

Sirdys Galabij O kai d Atrodo

Vyras suriko: — Žm Ir ška — Jels senai!

Valruo — Tai — Ne, mašinos: Aš juk r lengvai g javų laik

Dama: Jis dėmė. — Jėg teks dary simt tūks — Bel — Tuo dolerius. — Kok — Tan

— Aš — Ir k — Mat — Čiau priki krana arl — Tai — Tarr

Moteris — Pasti — ne tiesiog siltiktų, ja

KANADOS ŽINIOS

Montreal, Quebec

NETEKOME TAUTIETĖS

Sausio 17, savo namuose rasta mirusi senosios kartos tautietė—Elzbieta Macijauskienė-Jokubauskaitė, sulaukusi 91 metų amžiaus. Velionė paliko T. Lietuvoje broli, o Toronte sesutę Mikasę Berškienę ir jos šeimą. Kadangi sesutė Berškienė dėl sušlubavusios sveikatos negalėjo rūpintis palaidojimu, tai rūpinosi jos vyras su savo dukra, atvykę iš Toronto. Velionės vyras miręs anksčiau.

Sermenys nebuvo didelės, nes tuo laiku buvo susitrikę busų ir metro darbininkai: be to, siautė dideli šalčiai.

Gili užuojauta velionės artimiesiems, o velionei amžina ramybė.

Sergantieji nelaimių ištiktieji

Buvo sunkiai susirgęs Juozas Kuica. Jį palietė paralyžius ir sušlubavo širdis. Šiuo laiku ligonis jau sugrįžęs iš ligoninės sveikata taisyta namuose.

Taipgi susirgęs Juozas Pajauskas, senosios kartos tautietis.

Anelė Kaušylienė skaudžiai susižeidė koją. Ligoninėje suteikta pagalba. Gydomasi namuose.

Juozas Čičinskas išėjęs pasivaikščioti, puolė ir susižeidė veidą. Ligoninėje suteikta pagalba. Gydomasi namie.

Visiems linkiu greit pasveikti.

Buvo išvykę

Jaunuolis Juozas Vekteris, kelias savaites praleido šiltoje Floridoje.

Valė Vekterytė buvo išvykusi į Torontą tarnybos reikalais.

MONTREAL, QUE., CANADA

Mirus

Elzbietai [Jakubauskaitei] Masijauskienei

1982 m. sausio 17 d.

Reiškiu gilią užuojautą jos sesutei torontietei Mikasei, švogeriiui A. Berskiui ir jų šeimoms; taipgi broliui Stasiui ir kitiems jos artimiesiems Kanadoje ir Lietuvoje.

O, Tau miela tautietė, lai būna lengva Kanados žemelė, kurioje nesitikėjai palikti savo palaikus.

B. KVJETINSKAS

Darbininkų atsakas

Krimtelėjės čiungom, jankis pareiškė: "Okei, Lenkija privalo valdyti ponai lokiait, Kurie nori, kad kitu už juos anglis ristu, O kepti karveliai jiems į burneles kristu".

Mister boss, kol mes savo šaly šeiminkai, Jam mandagiai atsakė lenkai darbininkai, Prašome nenurudinėti, kas kur tinka. Mes patys rasime baltiesiems lokiams rinką.

Gabūs mokiniai

Sirdys plyšo iš skausmo, kai Hitlerio bernai Galabijo vargšus žydus, kaip juodi varnai. O kai dabar sionistai knekipina arabus, Atrodo, kad naciai jiems išaštrino nagus.

Vandalinas Junevičius

SYSPENOS

Vyras iškėjo daržinėje pjūklis ir neradęs jo suriko:

- Zmona, kur mūsų senasis pjūklis?
- Iškart pasigirdo motės balsas:
- Jeigu jau aš ir pjūklis, tai dar ne toks senas!

Vairuotoja, susidūrusi su kita mašina, sako:

- Tai mano kaltė
- Ne, mada — galantiškai atsako jai kitos mašinos vairuotoja, — tai tik mano vieno kaltė. Aš juk mačiau, kad mašina vairuoja moteris, ir lengvai galeju, pervažiavęs per griovį, palaukti jėvų lauk, kol pravažiuosite.

Dama atėjo pas žymų Niujorko kosmetologą. Jis įdėmiai apžiūrėjo jos veidą ir tarė:

- Jeigu jūs norite atrodyti iš tikrųjų gerai, teks daryti plastinę operaciją, kuri kainuos dešimt tūkstančių dolerių.
- Bet tai man per brangu!
- Tuomet galit rekomenduoti lieti už tris dolerius.
- Kokia gi tai išlitta?
- Tankus vualis.

- Aš visa gyvenimą svajoju tapti jūreiviu.
- Ir kodėl gi tuo netapatet?
- Matote, aš labai išsilaukęs žmogus ir galėčiau prikristi laive visokių ebtu: atsukti ne la krana arba uždegti ne tal, kas reikia...
- Tai kuo dabar užsiimate?
- Tarnauju valstinėje.

Moteris skundžiasi draugeli:

— Pastaruosius penkerius metus Žanas į mane tiesiog ne nepažiūri. Jeigu man kas nors atsitiktų, jis netgi nepažiūrėtų atpažinti mano kūno.

Prie JAV lietuvių kultūros ištaku

Alfредas Kazlauskas

Neseniai pasirodė Broniaus Ragučio istoriografinė knyga. Jos pavadinimas „Amerikos lietuvių demokratinės kultūros etidai“.

Jau ne kartą rašyta, kad be išieivijos, ypač JAV lietuvių kultūros reikiųjų mūsų nacionalinės kultūros ir literatūros vaizdas būtų labai nepilnas. Tautos kamieno ir jos išieivijos kultūrinis bendravimas veikė ir sąlygojo vienas kitą. Tai ypač pasakytina apie XIX a. pabaigą ir XX a. pradžią. Deje, šaltinių trūkumas ir jų išskaidymas trukdė šį svarbų darbą. Kadangi trūkstą pirmųjų šaltinių ir mokslinių įeju, JAV lietuvių kultūra tera ne ką tyrinėta, tarpais jos plota visi nejudinti. Todėl sveikinama kiekvieną leidinį, kuriame nagrinėjamas išieivijos kultūrinis palikimas.

Aptariamosios knygos įvade „Keli pradžiaus ištakai“ autorius suskaidė laiką savo uždaviniui „iš JAV lietuvių kultūros įvairių sričių pradmenų ir ankstyvojo bei tolesnio laikotarpio iškelti demokratinis bei socialistinis tos kultūros elementus ir apraškus, parbrėžti jų istorinį pažangumą ir vaidmenį“ (p. 4). Suprantama, kad siekdamas šių tikslų, autorius negalėjo išsiversti be ekskursijų į visos lietuvių tautos kultūrą ir jos pažangiasis tradicijas.

Knygos pavirštinėje vartojamas „demokratinės“ kultūros terminas reikalauja, kad autorius jį paaiškintų, kaip jį supranta. Žinoma, jog demokratinė kultūra šakojasi į socialistinę — darbininkiską ir clerikalinę — buržuazinę. Nebūtų trukdęs ir „pažangųjų“ lietuvių termino apibūdinimas.

Reikia pasakyti, kad daugelis knygoje idėjų etidų jau kelbėli mūsų ir lietuvių spaudoje. Vis dėlto knyga sudaro vienlito mokslinio veikalo vaizdą. Suprantama, duomenys apie įvairius kultūros reikius yra surinkti iš daugelio šaltinių, su nuorodomis. Autorius vertas pagirti ne tik už kruopštumą, bet ir už sugebėjimą įvairius kultūros reikius susisteminti ir apibendrinti.

Knygą sudaro trys skyriai: „Palyt pirmieji“, „Draugijos, mokyklos, organizacijos“, „iš spaudos praeities“. Autorius pažymi, kad JAV lietuvių daugelyje kultūrinio gyvenimo sričių žengė neapramintais takais. Prisimenama, kad tuomet Lietuva buvo carizmo engiama, o JAV žengė pasaulio priekakyje. JAV ir socialistinė lietuvių spauda ejo legaliai, o gimtame krašte ji buvo leidžiama giliame pogrindyje.

Mums šiuo požiūriu įdomūs autorius samprotavimai trečiojo skyriaus pirmojoje dalyje „iš JAV ir Rytprūsijoje leistos lietuviškos spaudos ryšių“. Jau iš pavadinimo matyti, kad knygoje negalima buvo išsiversti be palyginimų ir paralelių. Juk, kaip atsilinka ir kitoms pavergtom tautos, lietuvių kultūrinis gyvenimas buvo išlaikytas nemažame geografiniame plote. Veikė trys ar net keturi kultūrinio gyvenimo židiniai: Didžioji Lietuva, Mažoji Lietuva, lietuvių gyvenantis JAV ir didesniuose Rusijos centruose. Būtinai buvo rasyti apie šiuos centrus sąveiką ir jų reikimą. Tačiau, antra vertus, galima išvardyti daug ka, apie ką knygoje nėra rašyta. Tačiau čia tikslinga kalbėti tik apie tai, kas knygoje rašoma.

Leidinyje skelbiami etidai apie pirmuosius spaudinius: eiluo tuosius tekstus, atsišaukimą „Mieli broliai“ (1875), pirmąją knygą „Tumocius arba slovinikas“ (1875 m.), jų autorių ir pirmojo lietuvių laikraščio leidėją Mykolą Tyvareuską. Knygoje rašoma apie pirmąjį teatrą ir jo dramaturgą Antaną Turskį. Jo komedija „Be sumnenės arba kaip einasi ant svieto“ pirmą kartą lietuvių kalba vaidinta Plimute 1889 m. gruodžio 31 d.

Keletas etidų skirti Amerikos lietuvių rasytojų ir žurnalistų organizacijoms aptarti. Autorius pirmasis plačiau panagrinėja tarp JAV lietuvių išgarsėjusį Valparaiso universitetą, kurį baigė ne vienas žymus mūsų tautietis. Knygoje rašoma ir apie pažangiąsias JAV lietuvių organizacijas: Lietuvių literatūros draugiją ir Lietuvių meno sąjungą.

Palyginti plačiai rašoma apie lietuvių mokslo draugystės (LMD) įsikūrimą 1889 m. Baltimoneje. Šis pirmasis Amerikos lietuvių mokslo ir kultūros institutas turėjo įtakos tolesnei lietuvių kultūros re' dais. Autorius galėjo konkrečiai aptarti draugijos įtaką gimtinei ir išieivijai. Tiesa, autorius sako, kad LMD atsiradimą lėmė tiek JAV lietuvių, tiek gimtojo krašto reikalai ir interesai.

Cia ir daug kur kitur kalbama apie Lietuvą ir Ameriką. Iškyta problematinis, esminis klausimas: kas JAV lietuviams buvo svarbiau, ar naujosios, ar senosios tėvynės interesai. Arba kitaip: nuo kada pradėjo skilti Lietuvos ir Amerikos reikalai, kurie iš jų

Bronius Ragutis PRIE IŠTAKU

B. Ragutis PRIE IŠTAKU. V., „Mintis“, 1981, 239 p.

iškilo į pirmą vietą. Žinoma, šį klausimą lengviau kelti, negu jį atsakyti. Tačiau šios problemos negalima apeiti tylomis.

B. Ragučio veikalas kelia ir svarstyti klausimų. Juos reikėtų ne tik svarstyti, bet ir spręsti. Knygoje pateikiama daug įdomių mažai žinomų ar nežinomų faktų. Antai iki 1903 m. Amerikoje leista 90 lietuviškų laikraščių. Šis skaičius toli praėjo Rytprūsijoje leistųjų. Trečdalis jų buvo darbininkiškos krypties (p. 80). Knygoje daug rašoma apie įvairius sumanymus, projektus. Taip elgiantis, leidinys tampa spalvingesnis, religiškesnis. Knygoje nagrinėjamas ir V. Kapsuko palikimas apie JAV lietuvių kultūrą. Jo darbai lais klausimais pas mus veik neapnagrinti.

Autorius nevengia daryti ir svarbių išvadų. 1910—1924 m. gyvavusios JAV lietuvių žurnalistų bei laikraščių draugijos — svarbus visuomenės istorijos reiškiniai. Jos atsirado anksčiau, negu gimtame krašte. Knygoje autorius drąsiai teigia: „Tai JAV lietuvių nuopelnas ir visai nacionalinei kultūrai“ (p. 168). Įdomiai sprendžiama ir Proletarių meno sąjungos (žr. p. 125) kilimė — čia autorius kelia argumentuotą savą koncepciją. Taip elgiamasi daug kur.

Leidinyje visi kultūros reiškiniai įvertinti marksistiškai. Autorius pasirinko ir teisingą metodiką. Svarbu, kad faktai nagrinėjami dialektiškai, įžvelgiama jų kaita.

Autoriaus aptartais klausimais, rodos, ir amerikantistai nėra kas veikti — geriau neparasysi. Kas kita, kad autorius paliko atėičiai opių ir sudėtingų problemų.

Kas be ko, leidinyje pasitaiko ir nepageidautinų smulkmenų. Vietomis kartojamasi, ypač kalbant apie Valparaiso universitetą. Mūsų amerikantistikos terminai ir periodizacija tebėra dar formavimosi stadijoje. Knygoje vartojama priimtinia terminologija. Kad ir kaip gerbume įžymų JAV lietuvių visuomenės veikėją Leoną Pruseiką, jo nevertiety vadinti LLD (kūrėju (p. 74). Palyt amerikiečiai jį tevadina tos draugijos steigimo iniciatoriumi. „Naujosios gaidynės“ pasirodymą sveikino ir žymus mūsų revoliucionierius Z. Angarietis. Bet jis rašęs to meto kalba. Jis linkėjo, kad žurnalas „laikytųsi nuosaikaus marksizmo teorijos“. Šiandien mes vartojame kitus žodžius.

Knygoje apstu kultūros žinių apie etnografinę Lietuvą. Be kita ko, skaitlytojas dėkingas autoriui ir už nuorodą, kokią JAV lietuvių spaudą galima rasti Tarybų Lietuvos bibliotekose.

Ne visus klausimus B. Ragutis galėjo išspręsti. Jis ir nesiskelbia viską išmanęs. Antai knyga taip ir pradeda: „Klausimas dėl spaudinio lietuviško žodžio pradžiaus Amerikoje iki galo dar neišaiškintas“ (p. 5). Galima drąsiai teigti, kad B. Ragučio būdingi yra mokslininko sąžiningumas ir tolerancija.

Etidu apie JAV pažangiąjų lietuvių žurnalą „Sviesa“ ir baigiama šis vertinga knyga. Galia, kad knygai trūkstą iliustracijų ir įvairių rodyklių, prie kurių jau esame įpratę.

Kol kas išieivijų kultūros istorija dar gyvena tik kaupimo laikotarpį. Trūksta duomenų apie daugelį žmonių, laikraščių. B. Ragučio knyga puikiai atilinka jos pavadinimui. Tai pirmoji knyga, kurioje taip plačiai nagrinėjamas mūsų išieivijų kultūrinis gyvenimas. Savo veikalu autorius nuvalė užmarštes dulkes nuo ne vieno mūsų kultūros ir literatūros veikėjo, nuo daugelio svarbių įvykių.

„Kultūros Barai“

„Laisvė“ reikia naujų skaitytojų

● PASNEKESYS IŠ TOLO

Kai mums sako laikytis atokiau nuo vieno ar kito pesnekovo, tai dažniausiai suprantame, kad juo nereikia pasitikėti. Tačiau neseniai psichologai nustatė, jog šis išsireikimas turi ir tiesioginę prasmę.

Pasirodo, skirtingų tautybių žmonės kalbėdamiesi nesąmoningai laikosi tam tikro atstumo: jeigu pasnekesas būna per toli, prarandamas su juo ryšys, jeigu per daug arti — darosi tarsi ir neįauku. Sakymis, Vidurio ir Šiaurės Europos gyventojai kalbasi dažniausiai maždaug per metrą, o pietiečiai mėgsta bendrauti būdami maždaug 3 karto arčiau vienas kito. Prisiminkime italų filmus ir įsitikinsime, kad jų personapai kalbasi beveik glaudžiai vienas kito ir visiškai nilydami belsio.

Todėl, kai bendrauja skirtingų tautybių žmonės, pasitaiko pikantiški nesupratimai. Štai, anglis, kalbėdamasis su minėtoju italų, nesąmoningai fraukstis abūlas, o italis šlėsitis prie jo, kad jam būtų patogiau. Iš tolo žiūrint, bet negirdint žodžių, ramus pokalbis gali pasirodyti kaip audringas ginčas, kuriame anglis pralaimi italui. . .

Iš to galima padaryti praktišką išvadą. Mokantis sveikatos kelbos, reikia išmokyti ne tik teisyklingai tarti jos garsus, gramatiškai formuluoti sakinius, o gintis ir krašto kultūra ir istorija. Bet ir žinoti, kokių tolimu stovai, kalbant su tos tautos žmonėmis.

● AR KAVA TURI RYŠIO SU VEŽIUI

Per du pastaruosius dešimtmečius JAV labai pagausėjo susirgimų kasos vėžiu. Anksčiau Tamylija, kad šis liga galima susirgti nuo spirtingų gėrimų ir rūkymo. Dabar Harvardo sveikatos apsaugos darbuotojai kaltina ir kavą.

Tai preimarininiai duomenys, nes milijonai amerikiečių vėperia per dešimtį metų jau išgeria kokos tris puodelius kavos per dieną, ir jeigu būtų tiesioginis kavos ryšys su vėžiu, ši liga turėtų epidemologinį pobūdį. Tačiau šis ryšys ir ignoruoti gautųjų duomenų taip pat negalima. Tyrinėtojai aptauė 369 ligonius, sergančius kasos vėžiu, 11-oje Naujosios Anglijos ligoninių ir nustatė, kad rūkymo ryšys su kasos vėžio liga visiškai silpnas, išgeriant visai nedaug alkoholio ir rūkymą. Tačiau, o kavos ryšio su kasos vėžiu esama. Kasos vėžiu sergantys ligoniai gerė daug daugiau kavos už kontrolinius ligonius. Tyrinėtojų nuomone, elgiantis per dieną ne daugiau kaip du puodelius kavos, pavojus susirgti kasos vėžiu padidėja 1,8 karto, o tris puodelius ir daugiau — beveik tris kartus, — rašoma JAV savaitraštyje „Newsweek“.

● KAS DAUGIAU ŽIOVAUJA

Gyvūnų elgsenos tyrinėtojai pastebėjo, kad rodomas danti žiovuojant primatų pasaulyje yra galinga socialinė priemonė.

— Sunku pastebėti, ar žiovimas tikrai naudojamas kaip gresinimo priemonė, nes gyvūnai turi tam ir elektyvesnių būdų, — sako Dž. Hadidienas. — Pansilvanijos (JAV) valstybinio universiteto etologas. Norėdamas tiksliai išsiaiškinti, ką reiškia šis, atrodė, fiziologinis aktas, jis praleido 698 valandas stebėdamas medyje, stebėdamas 20 „juoduojančių“ beždionius (Gyvūnų grupė, kurią sudaro beždionėms) grupę. Analizuodamas savo stebėjimų duomenis, mokslininkas padarė išvadą, kad žiovimą dažnumas tikrai priklauso nuo gyvūno „rangų“ grupės — didesnėje patinai daug dažniau žiovuja negu bet kuris eilinis bendruomenės narys.

— Kodėl taip yra? Šešėtojas sako, kad žiovimą galima prilyginti kultūristo raumenų demonstravimui: papildiniję. — Žiūrėkite, koks aš galingas! Tačiau gali būti ir kita prieštasis nervingumas. Mokslininkai skiria primatų žiovimą tris prieštaisy: neiktas gresinimas, kai pademonstruojamas ir ginklas (dantys), „tikras“ žiovimas — priemonė geriau aprūpinti plauti deguonimi ir trečia — atstakis ir psichologinio pobūdžio diskomfortą — nerimė, nevilni, beime, — rašoma žurnale „Science Digest“.

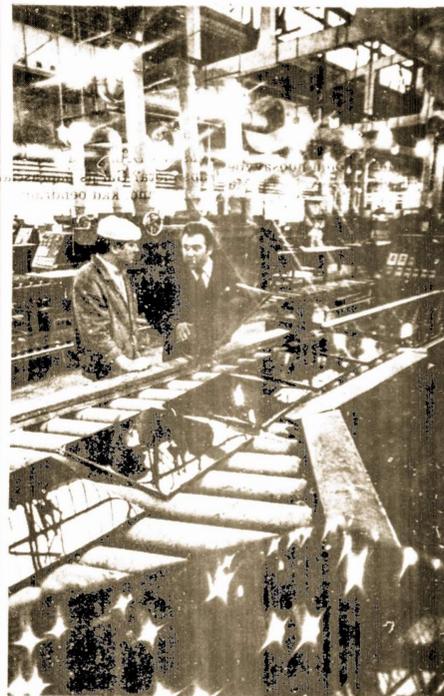
...vyrų ir moterų kraujas nėra toks pat. Vyrų vienam kilogramui kūno svorio turi 20% daugiau kraujo nei moteris ir jų kraujyje yra 10% daugiau deguonį nešiojančių raudonųjų kraujo kūnelių. . . Emogaus akies įėjimai auga visą gyvenimą, dėl to vyresniame amžiuje reikia akinų. Kuo didesni lęšukai, tuo jie mažiau elastingi ir tuo sunkiau gali suloksuoti arimus objektus.

LIETUVOJE

Vilniškis akademinis operos ir baletu teatras paruošė naują P. Čaikovskio baletu „Miegancioji gražuolė“ pastatymą. Šį klasikinį rusų baletu lietuviškoje scenoje pastatė Leningrado konservatorijos profesorius P. Gusevas kartu su vilniečiais dirigentu V. Viržonu, teatro vyriausioju baletmeisteriu V. Brazdyliu ir kitais.

Nuotraukoje: Soka Tarybų Lietuvos liaudies artistė Leokadija Askelovičūtė. V. Gulevičiaus nuotrauka

Pavyzdinga gamybos kultūra, gera produkcijos kokybė garsėja „Vilniaus“ baldų kombinato kolektyvas. Sumaniai organizavus darba, per baigusius metus virš plano realizuota produkcijos už 41,5 milijono rublių. Du trečdaliai baldų pagaminama aukščiausios kokybės. Gamyba sistemingai plečiama, cechai rekonstruojami, aprūpinami nauja technika.

Nuotraukoje: Taip atrodo vienas pagrindinių „Vilniaus“ baldų kombinato cechu. A. Sabaliausko nuotrauka

Kaišiadorių rajono Palomenės kolūkyje veikia septyniolika įvairaus žanro meno saviveiklos ratelių. Daugiausia dalyvių turi dramos, vyrų ir moterų ansambliai ir meninė agitbrigada.

Nuotraukoje: Repetuoja kolūkie moterų ansamblis, vadovaujamas Z. Burbos. G. Svitojaus nuotrauka

"LAISVĖS" REIKALAI

Table listing names and amounts for the "LAISVĖS" fund, including M. Svinčūnienė, Juozas Svinčūnas, and others.

Sirdingai dėkojame.

ADMINISTRACIJA

Maršas

Iti graikišios būgnininkės, Iti spindžios valtornų varis, Iti virpančios ore kurortinio orkestro...

JUDITA VAIČIŪNAITĖ

MIAMI, FLORIDA

Mirus

Adelei Birštonienei

Reiškiame giliai užuojautą jos anūkiui Victor ir visiems artimiesiems. Mes liūdimė netekę Lietuvos Socialio Klubo narės ir geros draugės.

- List of names and amounts for Adelei Birštonienei, including Nellie Tamosiunas, Mildred DeVos, and others.

Aldona Pempe

ST. PETERSBURG, FLA. KONCERTAS

Chicago "Lakštučių" koncertas įvyks 1982 m. vasario 20 d. Rengia Lietuvos Vyresniųjų Piliiečių Klubas.

ST. PETERSBURG, FLA.

Sausio 16 po sunkios ligos staiga St. Petersburg General ligoninėje mirė Alfonsas T. Bunkus, sulaukęs 71 metų amžiaus. Jam teko pergyventi daug sielvarto ir skaudžių valandų, kadangi 1957 m. mire jo žmona, o palyginus dar jauname amžiuje, būdama vos 52 metų amžiaus.

Rūpestingi žmonės

Nuvykome į Waterbury, Conn. paskutinį kartą atsiveikinti su Juozu Svinčūnu. Į Stokes Funeral Home (laidotuvių namus) susirinko ke-liolika laisviečių atiduoti pa-skutinę pagarbą ir atsiveikinti su senu progresyvių lie-tuvių judėjimo veteranu Juo-zu Svinčūnu.

Gerbiami aidiečiai, iš svei-kinimų matome, kad žmonės įvertina Aido Choro ilgų me-tų atliktą kultūrinį darbą. Tad, visi aidiečiai ir buvusi-ajie aidiečiai stenkimės daly-vauti repetitijoje. Susirinki-me kas šeštadienį 3 val. po pietų, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Binghamton, N. Y.

Mūsų ilgametis bendradar-bis, poetas Jonas Vaičekas-kas prisuntė "Laisvėi" \$400 ir rašo, kad tiek pat paauko-jo ir "Vilniai". Sako draugas Vaičekas, geriau paau-ko-ti kol gyvas esi.

LDS 1 kp. ir 13 kp. nariams

Vasario 7 d., 2 val. po pietų, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. įvyks abiejų kuopų susirinkimas, kuriame reiks išrinkti kuopų valdybas ir atlikti nominacijas į LDS Centro valdybą.

AUTOMATISKO RASOMOSIOS MAŠINĖLĖS

1983-1984 m. taikiama pasi-rūšinti rašomųjų mašinėlių, ge-bančių pažinti kalbą ir automa-tiškai spausdinti "iš klausos". Eksperimentiniai tokių mašinėlių pavyzdžiai, kuriuos sukūrė JAV IBM ir "Xerox" ir Japonijos "Matsuhita" firmos, aprūpinti dispilėjumi tipažintam tekstui atvaizduoti. Neatpažintus ar ne-tisingai atpažintus žodžius ope-ratorius spausdina rankiniu bū-du.

ILGAI ŠVIECIANTI FLUORESCENCINĖ LEMPA

Svedijos firma "Lumalamp" sukūrė ilgai šviečiantį fluores-cencinę lempą, kuri gali būti naudojama per 30 tūkst. valan-dų. Naujoji lempa tokio dydžio, kaip ir įprastinė fluorescencinė. Jos gaminamos 20, 40, 60 W ga-lingumo. Lempa skirta naudoti tokiose vietose, kur pakeisti šviesuovą ilgai trunka ir reikia jėgti daug darbo - keliamas ir tuneliam, kelio ženklams, aukš-toms patalpoms apšviesti.

BOSTON, MASS.

TRUMPOS MINTYS IR ŽINUTES

Sausio 23 Onutė Januš telefonu sako, "Ar girdėjai, kad mūsų draugė Žukauskie-nė jau dvi savaitės kaip Norwoodo ligoninėje? Aš su Styviu buvome nuvykę ją aplankyti, bet ji jau turbūt mūs nebepažino. Ji tik pra-darė akis ir vėl užmerkė. Jos dukrė sakė, kad ji negalinti nei kalbėti, nei pasėdėti. Ji puolė savo kambaryje ir smarkiai galvą susitrenkė".

Kitas mūsų veikėjas M. Uzdavinis, ilgai gulėjo ligoni-nėje. Dabar jis pas sūnų. Nors jis turi gražius name-lius, bet vienas jau nebepali apsitvarkyti.

James F. (Blackie) Burke, per metus gauna \$47,000, jau nuo gruodžio mėnesio gyvena Floridoje ir mano ten būti iki balandžio mėnesio. Pir-miau jis buvo Mass. valstijos senatorius, o dabar vice pre-zidentas administracijos. Bū-damas 67 metų gauna iš gydytojo paliūdjimą, kad jam nesveika per žiemą Bos-tone gyventi. Jau kelinti metai po 3 ir 4 mėnesius praleidžia Floridoje.

Bostono miesto meras 1964 metais paskyrė daugiau poli-cijos, apsaugoti požeimines stotyse ir gatvėse moteris. O dabartinis meras paleido ke-lėtą policiją ir ugnagesių iš darbo. Mat jis netiki, kad ji išrinks kitiems metams.

BRIEFS

Rudolf Nureyev, a ballet dancer, who defected to the United States from the Soviet Union and became well known here as a dancer has taken up citizenship in Austria. Obviously he didn't find a paradise here as he had expected.

Admiral Hyman G. Rickover, father of America's nuclear navy, had said that the world will probably destroy itself in an atomic holocaust: He warned that atomic weapons will be used in a future war because history shows that nations employ what ever weapons are at hand. We should do away with all nuclear weapons and defense departments.

MOTERŲ KLUBO NARĖMS

Antradienį, vasario 16 d., 2 val. po pietų įvyks Niujor-ko Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Nuo lapkričio mėnesio, Klubo susirinkimai neįvyko dėlei blogo oro, bet mūsų narės nepamiršta Klubo. Per tą laiką aukų gavome seka-mai: L. Novak aukojo \$10; po \$5 aukojo E. Liepienė, E. Siaurienė ir S. Kazokyte; Teresė Simas aukojo \$3.

NIUJORKO METU KLUBUI AUKOS

Draugu Milenkevičių duk-relė Aldana Imilkowski skambino mums pranešti, kad jos mylimas tėvelis Kazi-mieras Milenkevičius buvo išvežtas į ligoninę sausio 27 d., o 29 d. buvo operuotas. Jis pergyveno sunkią opera-ciją ant vidurių ir randasi Lutheran Medical ligoninėje, Brooklyne.

Brooklinietis A. Bieliaus-kas šią savaitę buvo išvežtas į ligoninę. Linkime mūsų mielam skaitytojui ir rėmėjui greit pasveikti.

IM

IM

city officials went to court to block the federal govern-ment from transporting nu-clear wastes along city streets.

Peace is the crucial issue in the world today. The United Nations, gravely con-cerned, has recently conclud-ed its Second Special Ses-sion on Disarmament. Top ranking delegates from coun-tries and peace organizations around the world attended this important meeting.

They say as preventive medicine, a "God bless you" has no known effect on the course of a cold. A good many other devices, how-ever, do lessen the misery, if not the duration, of upper respiratory infection. The best of all fluids for easing stuffiness are hot, non-alcoholic beverages. Re-searchers at Mt. Sinai Medi-cal Center in Miami Beach tested the one time-honored miracle of medicine: hot chicken soup.

Fearing that millions of New Yorkers could be ex-posed to harmful radiation,

LAISVĖ Weekly 102-02 Liberty Ave. Ozone Park, N. Y. Telephone: 641-4 Area Code 21

NO. 7

KRIS

Nedarbas - didži salies Reagano biudžet 1983 r Moteris kasyklu gener Kovo Astuntoji M. Suslovas ir L

IEVA MIZA

Mūsų valdžia bedarbių nuo gruodžio mėnė mėnesyje sausio 10.1 milijono. JAV preziden-džios bedarb paaugo iki 1,100 Oficialiai skait tarp juoduju ja procentu neranc chigano valstij procentu bedarb gano Pennsylv tra, kurioje 1/4 bedarbių, o (trečioji, kur 10 nedirbančių. Tai tokie ofic mums valdžios Aisku, kad šie nai yra daug au

Sia savaitę Re-tui ir kongresui biudžetą 1983 riame apkarpt be žmonėms p pagalba senatvė vaikučiams mo-tus, ir t. t. Paty ir net kai kurie sako, kad toI turtingiesiems

Vokietijos D Respublikoje n vauja 49,000 kasyklose. Jo yra 23 briketu 19 minkstuju a lu. Tai yra He 42 metu moter 24, kuris jau

Tarptautinės nos minėjimas ypatingai sva-obalasis turi bu atominį kara. I gas kiekvienai rui, vaikai.

Mes turime laikyti kariniu nes, kuogreie eksploduojanči problemų de niams susitaik; Mes, lietuvi moterys, turin gas ir prisidėt kos moterų j svarbioje prob goti pasauli nu

Labai įspudi gai palaidotas chailas Suslov Laidotuves c Tarybu Saju bes.

Draugas S Lietuvoje per metus einanti biuro Tarybu i ninko pat mylėjo Lietuv vykdamo i jva minėjimus. P metus Vilniu Tarybu vald Lietuvoje 25 r mas. Mudus buvome Lietu taipgi dalyvav slovas, ir daug karininkų iš M

